

11. SINIF

HİT
HAFTALIK İZLEME TESTLERİ

TARİH

SORU BANKASI

- ▶ Özgür ERGÜL
- ▶ Taha Kemal ŞİLE
- ▶ Fatma DOLUAY

DİJİTAL TEST
HEDİYELİ

YAZILIYA HAZIRLIK
DERS NOTLARI VE
YAZILI PROVALARI

HAFTALIK
KAZANIM
İZLEME
TESTLERİ

YOUTUBE
DESTEKLİ
VİDEO
DERS NOTLARI

VIDEO ÇÖZÜM UYGULAMASI
İÇİN KODU OKUTUNUZ.

Hız Renk Uzaktan Eğitim
İle Başarıya Renk Kat

İÇİNDEKİLER

HİT-1	Uzun Savaşlardan Diplomasiye - 1	HİT-18	Osmanlı-Rusya Rekabeti (1768-1914)
HİT-2	Uzun Savaşlardan Diplomasiye - 2	HİT-19	Osmanlı Devleti'nde Demokratikleşme Hareketi -1
HİT-3	Osmanlı ve Avrupa'da Denizcilik Faaliyetleri	HİT-20	Osmanlı Devleti'nde Demokratikleşme Hareketi -2
HİT-4	Fetihlerden Savunmaya	HİT-21	Osmanlı Devleti'nde Demokratikleşme Hareketi-3
HİT-5	Konu Anlatımı ve I. Dönem I. Yazılı	HİT-22	Konu Anlatımı ve II. Dönem I. Yazılı
HİT-6	Avrupa'da Değişim Çağı	HİT-23	Osmanlı Devleti'nde Darbeler -1
HİT-7	Osmanlı Devleti'nde Değişim	HİT-24	Osmanlı Devleti'nde Darbeler -2
HİT-8	Osmanlı Devleti'nde İsyancılar ve Düzeni Koruma Çabaları -1	HİT-25	El Emeğinden Makineleşmeye
HİT-9	Osmanlı Devleti'nde İsyancılar ve Düzeni Koruma Çabaları -2	HİT-26	Osmanlı Devleti'nde Sanayileşme Çabaları
HİT-10	İhtilaller Çağı-1	HİT-27	Ekonomiyi Düzeltme Çabaları
HİT-11	İhtilaller Çağı-2	HİT-28	Ulus Devlete Giden Süreçte Nüfus
HİT-12	Osmanlı Devleti'nde Modern Orduya Geçiş	HİT-29	Modern Hayattaki Sosyal Değişimler
HİT-13	XIX. Yüzyılda Sosyal Hayattaki Değişimler	HİT-30	Konu Anlatımı ve II. Dönem II. Yazılı
HİT-14	Osmanlı Topraklarını Paylaşma Mücadelesi -1		
HİT-15	Osmanlı Topraklarını Paylaşma Mücadelesi -2		
HİT-16	Konu Anlatımı ve I. Dönem II. Yazılı		
HİT-17	Mehmet Ali Paşa'nın Güç Kazanması		

Copyright © Bu kitabın her hakkı saklıdır.

Hangi amaçla olursa olsun, bu kitabın tamamının ya da bir kısmının, kitabı yayımlayan yayınevinin önceden izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayımlanması ve depolanması yasaktır.

www.hizrenk.com

hizrenk@isler.com.tr

@hizveren

ÜNİTE

KONU

ÖĞRENCİNİN
ADI
SOYADI
SINIF
NO

DEĞERLENDİRME

Değişen Dünya Dengeleri Karşısında
Osmanlı Siyaseti (1595-1774)

Uzun Savaşlardan Diplomasiye - 1

DOĞRU

YANLIŞ

NET

PUAN

HİT-01 Dijital Test

Konu ile ilgili daha fazla soru çözmek için kare kodu okutunuz.

HİT
01**HİT BİLGİ**

- 962 yılında kurulan Kutsal Roma Germen İmparatorluğu tahtına 1516'da Şarlken geçmiş ve Avrupa'da Habsburg Hanedanı hüküm sürmeye başlamıştır.
- Habsburg İmparatorluğu ile Osmanlı Devleti'nin karşı karşıya gelmesi Mohaç Savaşı ile Macar krallığına son verilmesi sonucu olmuştur.
- Osmanlı padişahları, Sultan II. Selim'e kadar sefere çıkmayı ve gazayı başlıca vazifeleri olarak kabul etmişlerdir. Ordunun başında sefere çıkmayan ilk padişah II. Selim'dir.
- 1593 te başlayan Osmanlı-Avusturya savaşları 14 yıl sürmüştür.
- Zitvatorok Antlaşması'na göre;
 - Osmanlılar, Avusturya arşidükü için Caesar (Sezar) unvanını kullanacaktır. "
 - Bu durum Osmanlı'nın Kanuni dönemindeki büyük iddialarından vazgeçtiğini gösterdiği şeklinde algılanmıştır.
- XVI-XVIII. yüzyıllar arasında Osmanlı-Safevi ilişkilerinin kaderini jeopolitik, ekonomik ve dinî faktörler belirlemiştir.
- Uzun savaşlardan diplomasi dönemine Osmanlı Safevi antlaşmaları;
 - 1555 Amasya Antlaşması
 - 1590 Ferhat Paşa Antlaşması
 - 1612 Nasuh Paşa Antlaşması
 - 1618 Serav Antlaşması
 - 1639 Kasr-ı Şirin Antlaşması

Mütekabiliyet: Karşılıklı olma durumu anlamına gelen bir kelime ve diplomatik bir terim. Devletler arası ilişkilerde maruz kalınan davranışa aynı şekilde karşılık verme prensibini tanımlar

Konjonktürel İttifak: Toplular, devletler ya da kişiler arasında karşılıklı çıkarıya dayalı olan ve taraflara ortak birtakım faydalar sağlayan ilişkilerdir.

Stratejik Tehdit: Büyük bir bölgeyi veya kalabalık insan topluluklarını etkileyecek ölçüde yapılan önemli tehditlerdir.

Kutsal İttifak: Tarihin çeşitli dönemlerinde Katolik Kilisesi'nin ruhani lideri olan Papa'nın teşvikiyle Avrupa ülkeleri arasında kurulan ittifaklardır.

Sömürgecilik: Koloncilik, kolonyalizm ya da müstemlekecilik, genellikle bir devletin başka ulusları, devletleri, toplulukları, siyasal ve ekonomik egemenliği altına alarak yayılması veya yayılmayı istemesidir.

1. Mohaç Zaferi'yle Kanuni Sultan Süleyman zamanında Habsburg İmparatorluğu ile Osmanlı Devleti karşı karşıya gelmiştir.

Murat öğretmen bu bilgiyi verdikten sonra öğrencilerinden iki devleti karşı karşıya getiren gelişmeyi sormuştur.

Aşağıdaki öğrencilerden hangisi Murat öğretmen sorusuna doğru cevabı vermiştir?

- A) Ahmet: Macar krallığına son verilmesi
- B) Selin: Bulgar krallığına son verilmesi
- C) Tuba: Avusturya krallığına son verilmesi
- D) Kerem: Yunan krallığının bağımsızlığını kazanması
- E) Sina: Sırp krallığının denetim altına alınması

2. Kutsal Roma Germen İmparatorluğu tahtı Avrupalı devletler için çok önemlidir, Avrupa'da birçok hanedan imparatorluğun başına geçmek istemiştir. Habsburg hanedanı da tahta geçmek için mücadele vermiştir.

Bu hanedanın Kutsal Roma Germen tahtında hüküm sürmesini başlatan olay aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Avusturya ve Macar krallıklarının birleşmesi
- B) 1516'da Şarlken'in tahta geçmesi
- C) Mohaç Savaşı
- D) Sırp İsyanı
- E) Yunan İsyanı

3. Osmanlı Devleti ile Avusturya mücadelesinin sonunda o dönem için çok önemli bir antlaşma olan Zitvatorok Antlaşması imzalanmıştır.

Osmanlı Devleti'nin Avusturya ile olan mücadelesini Zitvatorok Antlaşması'yla sonlandırmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Askerlerin uzun savaşlardan yorgun düşmesi
- B) Doğuda Safevi tehlikesi belirmesi
- C) Avusturya ile artık savaşmak istememesi
- D) Erdel prensliği ile savaşmak istememesi
- E) Gözünü Habsburg hanedanına dikmesi

4. **Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı-Avusturya arasında imzalanan Zitvatorok Antlaşması'nın maddelerinden biri değildir?**

- A) Taraflarca esir almak ve kale işgal etmek yasaklanacak
- B) Eldeki esirler geri verilecek
- C) Osmanlı Avrupa topraklarında hiçbir devletle bir daha savaş yapmayacak
- D) Savaş sırasında taraflarca kazanılan topraklar kendilerinde kalacak
- E) Eğri, Kaniye ve Estergon kaleleri Osmanlı Devleti'nde kalacaktır.

5. Durum:

Yeni harp teknolojisini kullanan Avusturya askeri karşısında eski usul ile savaşan Tımarlı Sipahilerin yetersizliği ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte Osmanlı hükûmeti, Anadolu'da tüfek kullanabilen sekban askeri toplamak zorunda kalmıştır.

Bu durum dikkate alınarak Osmanlı ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Tımarlı sipahilerin teknolojide geri kaldığı kabul edilmiştir.
- B) Avrupa ordularının teknolojik üstünlüğü kabul edilmiştir.
- C) Orduyu yenilemek fikri oluşmuştur.
- D) Orduda tüfek kullanımı sağlanmak istenmiştir.
- E) Ordunun hala eski gücünde olduğu ve değişiklik gerekmediği anlaşılmıştır.

6. Osmanlı Devleti'nin içte ve dışta bazı meselelerle uğraşmak zorunda kaldığı dönemler olmuştur. Bu dönemlerde ilerlemesinde duraksamalar yaşanmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti'nin duraksamasına sebep olan iç meselelerle uğraştığının kanıtıdır?

- A) Lehistan ile mücadele
- B) Avusturya ile mücadele
- C) Celali isyanlar ile mücadele
- D) Şarlıken ile mücadele
- E) Fransa ile mücadele

7. Osmanlı Safevi ilişkilerinde siyasi, ekonomik ve dini faktörler ilişkilerin seyrinde etkili olmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Safevi mücadelesindeki dinî faktörle ilgilidir?

- A) Kafkasya'ya hâkim olma isteği
- B) Batı Türkistan'a hâkim olma isteği
- C) Anadolu'da şii propagandası yapma
- D) Ticaret yollarını ele geçirme
- E) Anadolu'dan toprak kazanma

8. Rus tarihi üzerine araştırma yapan bir tarihçi: Fransa ve Almanya ile ittifak kurmaya çalışan Safevi hükümdarı Şah Abbas, Rus çarı ile de ittifak kurmak istemiştir" tezini öne sürmüştür.

Bu tezi öne süren tarihçi aşağıdakilerden hangisini doğrulamak istemiştir?

- A) Ruslarla yakın ilişki içinde olmak.
- B) Rus topraklarının büyük bölümünü ele geçirmek.
- C) Osmanlı'yı kuzeyden sıkıştırmak.
- D) Osmanlı'nın Ruslarla ittifak kurmasını engellemek.
- E) Rusları güneye indirmek.

9. Osmanlı'da II. Selim'den itibaren padişahlar sefere katılmamaya başlamışlardır, ancak III. Mehmed Yeniçeriler tarafından zorlanarak sefere katılması sağlanmıştır.

III. Mehmed'in bu zorunluluğu yerine getirmesini sağlayan gelişme aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Haçlılar ile mücadelede başarısız olunması
B) III. Mehmed'in deneyim kazanmasının istenmesi
C) Yeniçerilerin istediklerini elde edebileceklerini gösterme peşinde olmaları
D) Sadrazamın padişaha telkinleri
E) Avrupalılara verilmek istenen mesaj

10. Zitvatorok Anlaşması'nın;

- I. Avusturya yıllık vergi ödemeyecek, imparator bir defaya mahsus olmak üzere 200.000 kuruş gönderecektir.
II. Osmanlılar, Avusturya arşidükü için Caesar (Sezar) unvanını kullanacaktır.
III. Taraflarca esir almak ve kale işgal etmek yasaklanacak, eldeki esirler geri verilecektir.

maddelerinden hangileri ekonomik içeriğe sahiptir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

11. Ferhat Paşa Antlaşması'ndan sonra Safevilerin, ipek ihracatını yasaklamaları üzerine Osmanlı Devleti de karşı önlem olarak İran'ın çok ihtiyacı olan kıymetli madenlerin ve bakırın İran'a ihracatını yasaklamıştır.

Makalesinde bu bölüme yer veren bir tarihçi her iki devletin de bu hamleyi yapmaktaki amacını ne şekilde açıklarsa doğru olur?

- A) Askeri olarak zayıflatmak
B) Kültürel zaafa uğratmak
C) Ekonomik olarak zarar vermek
D) Orduyu yenilemesine mâni olmak
E) Sosyal çalkantı çıkarmak

H
I
Z
R
E
N
K

12. Engin Öğretmen:

Elif Kasr-ı Şirin Antlaşması Osmanlı ile doğu komşusu arasında yapılmış ve önemli sonuçları olmuştur.

Öğrenci Elif:

Evet hocam çok önemli sonuçlarından bir tanesi de ----.

Aşağıdakilerden hangisi Elif'in diyalogunda boş bırakılan yere getirilebilecek cevaplardan biri olabilir?

- A) Osmanlı yıkılmıştır.
B) Safeviler yıkılmıştır.
C) Rusya güç kazanmıştır.
D) Bağdat'ı Osmanlılar almıştır.
E) Fransa güç kazanmıştır.

Uzun Savaşlardan Diplomasiye - 1

13. I. Orta Avrupa'da Habsburg hanedanının güçlü bir şekilde ortaya çıkması,
II. Doğuda Safevilerin güçlenmesi,
III. Kanuni Dönemi'nden sonra Rusya'nın önemli bir güç haline gelmesi

XVI. yüzyılın sonundan itibaren Osmanlı Devleti'nde fetihlerin yavaşlamasına yukarıdakilerden hangileri neden olmuştur?

- A)Yalnız I B)Yalnız II C)I ve II
D)II ve III E)I, II ve III

14. **Aşağıdakilerden hangisi Zitvatorok Antlaşması'yla Osmanlı Devleti'nde meydana gelen değişimlerden biri değildir?**

- A) Kanuni Dönemi'ndeki büyük iddialardan vazgeçilmesi
B) Habsburglar karşısında askerî zaafalarını ortaya çıkması
C) Avusturya askeri karşısında eski usul ile savaşan Tımarlı Sipahilerin yetersizliği
D) Artık Avrupa topraklarından çekilme vaktinin geldiğinin anlaşılması
E) Anadolu'da tüfek kullanabilen sekban askeri toplamak zorunda kalınması

15. Osmanlı Safevi mücadelelerinin temelinde birçok faktör vardır.

Bu bilgidен hareketle aşağıdaki faktör-olay eşleştirmelerinden hangisi doğru verilmiştir?

A) Kafkasyaya hakim olma	Ekonomik
B) Türkistan hakimiyeti	Dini
C) Şii propagandası	Siyasi
D) Ticaret yolu hakimiyeti	Ekonomik
E) Türkistan hakimiyeti	Ekonomik

16. Avrupa 30 Yıl Savaşlarıyla birbirleriyle mücadele etmiş ve güçsüz duruma düşmelerine rağmen Osmanlı bu durumdan yararlanamamıştır.

Osmanlı'nın bu durumdan yararlanamamasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Askeri güçlerini Safeviler üzerine kaydırdıklarından
B) Fransa ile ilgilenmek istemediklerinden
C) İngiltere ile ilgilenmek istemediklerinden
D) Avusturya ile barış yaptıklarından
E) Rusya'nın bu bölgelere müdahale etmesini istemediklerinden

17. Yavuz Sultan Selim'in 1514 Çaldıran Zaferi ile başlayan Osmanlı-Safevi mücadelesi, Kanuni Dönemi'nde Osmanlı Devleti'nin üstünlüğü ile devam etmiş ve 1555'ten itibaren iki devlet arasında barış süreci başlamıştır.

Osmanlı ile Safevi Devleti arasında bahsedilen barış sürecini başlatan gelişme aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Avusturya'nın güç kaybetmesi
- B) Amasya Antlaşması
- C) Rusya'nın güneye inmeye çabalaması
- D) Kasr-ı Şirin Antlaşması
- E) Serav Antlaşması

18. **I. Tarihçi:** Osmanlı Devleti XVI. yüzyılın sonlarından itibaren ülkede ekonomik ve sosyal sıkıntılar yaşamış, devlet idaresinde zafiyetler ortaya çıkmıştır. Bu sıkıntılara rağmen Osmanlı batıdaki gücünü korumuştur.

II. Tarihçi: Evet Osmanlı Devleti'nin batıdaki gücünü korumasını sağlayan gelişme...

Verilen diyalogdaki II. Tarihçinin tezini doğrulayan gelişme aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Otuz yıl Savaşları
- B) Yüzyıl Savaşları
- C) Şarlken'in kral olması
- D) Kasr-ı Şirin Antlaşması'nın imzalanması
- E) Derebeylik sisteminin çöküşü

19. Osmanlı padişahları, sefere çıkmayı ve gazayı başlıca vazifeleri olarak kabul etmişlerdir. Zamanla bu durum değişmiş ve padişahlar seferlere katılmamaya başlamışlardır.

Bu durumu başlatan ve ordunun başında sefere katılmayan ilk padişah aşağıdakilerden hangisidir?

- A) III. Murat
- B) II. Selim
- C) Kanuni Sultan Süleyman
- D) Fatih Sultan Mehmet
- E) II. Abdülhamit

20. **Durum:** Osmanlılar, XVI. yüzyılın sonunda Fransa'nın, İspanyol hâkimiyetine girmesini engellemek için Henri de Navarre'yi (Anri di Naver) Fransa tahtına geçmesi için desteklemiştir. Aynı dönemde İngiltere, İspanya'ya karşı girişeceği mücadelede Osmanlı Devleti'nin kendisine bir donanma göndermesini sağlamak için çalışmıştır.

Bu durum aşağıdakilerden hangisinin göstergesidir?

- A) Osmanlı'nın Avrupa siyasetinin merkezinde yer almasının
- B) Habsburgların küstürülmesinin
- C) Fransa'ya son verileceğinin
- D) İngiltere'ye son verileceğinin
- E) Rusya'nın siyasetine yön verildiğinin

21. Avusturya ile 1593'te başlayan Karadeniz'den Hırvat topraklarına kadar geniş bir cephede on dört yıl sürecektir olan uzun savaşlar dönemi başlamıştır.

Avusturya ile yapılan uzun savaşların nedenleri arasında;

- I. 1591'den beri Osmanlı Devleti'ne ödemesi gereken vergiyi ödememesi,
- II. Bölgede görevli olan Bosna beylerbeyinin, Hırvatistan topraklarına akınlar yaparken ölmesi,
- III. Habsburg hanedanı ile olan anlaşmanın sona ermesi

unsurlarından hangilerinin varlığı etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

22. Osmanlı ile Avusturya arasında yapılan savaşların, Osmanlı'nın fetih politikasından dış siyasetine kadar birçok etkisi olmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi bu devletler arasında yaşanan uzun savaşların Osmanlı Devleti'nin dış siyasetine olan etkilerinden biridir?

- A) Avrupa'dan üstün olma fikri devam etmiştir.
B) Avrupa diplomasisinde mütekabiliyet esası takip edilmiştir.
C) Batıdaki devletler zayıf ve güçsüz görülmüştür.
D) Doğudaki devletler zayıf ve güçsüz görülmüştür.
E) Yenilmez bir orduya sahip olma fikri Avrupa'ya verilmiştir.

23. 1590 yılında yapılan Ferhat Paşa Antlaşması ile Safeviler, Osmanlı üstünlüğünü tanımıştır. Bu antlaşmayla Tebriz, Karabağ, Gence, Gürcistan, Nihavend, Luristan ve Şehrizor Osmanlı idaresinde kalmıştır.

Buna göre bu antlaşma ile ilgili;

- I. Osmanlı doğuda ciddi anlamda bir ilerleme yakalamıştır.
- II. Doğu sorunu tamamen çözülmüştür.
- III. Bir daha doğuda Osmanlı'ya karşı herhangi bir güçlük çıkmamıştır.

değerlendirmelerinden hangileri yapılabilir?

- A)Yalnız I B)Yalnız III C)I ve II
D)II ve III E)I, II ve III

24. **Durum:** Ferhat Paşa Antlaşması'ndan sonra Osmanlı Devleti'nin içte ve dışta sorunlarla uğraşmasını fırsat bilen Safeviler Şirvan, Azerbaycan ve Gürcistan'ı ele geçirmişlerdir.

Bu durumu tartışan üç öğrenci, Osmanlı'nın bu dönemde uğraştığı iç ve dış sorunları sıralamışlardır.

- I. **Hale:** Habsburglarla mücadele edilmiştir.
- II. **Alara:** Kuzey Afrika'daki Müslümanlarla mücadele edilmiştir.
- III. **Zeynep:** Celali isyanlarıyla mücadele edilmiştir.

Öğrencilerden hangileri Osmanlı'nın uğraştığı iç ve dış sorunları doğru tanımlamıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

25. Devlet içinde mutlak otoritesini sağlayan IV. Murad, ordunun başına geçerek Safeviler üzerine yürümüş ve 1635'te Revan'ı, 1638'de de Bağdat'ı geri almıştır. Sonuçta iki devlet arasında 1639 Kasr-ı Şirin Antlaşması imzalanmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu antlaşmasının sonuçlarından biri değildir?

- A) Bugünkü Türkiye-İran sınırı belirlenmiştir.
- B) Bağdat, Basra ve Şehrizar Osmanlılarda kalmıştır.
- C) 61 yıllık savaş durumu sona ermiştir.
- D) Eski tarihî yolların yeniden canlanmasını sağlamıştır.
- E) Safeviler yıkılmıştır.

HİT KAZANIM TABLOSU

SORU	KAZANIM	DOĞRU	YANLIŞ
1	Osmanlı Devleti ile Habsburg İmparatorluğu		
2	Habsburg Hanedanı		
3	Osmanlı Avusturya Mücadelesi		
4	Zitvatorok Antlaşması		
5	Osmanlı Ordusu		
6	Osmanlı Duraksamasının İç Meseleleri		
7	Osmanlı Safevi Mücadelesi		
8	Safeviler		
9	Osmanlı Ordusu		
10	Zitvatorok Antlaşması		
11	Ferhat Paşa Antlaşması		
12	Kasr-I Şirin Antlaşması		
13	Zitvatorok Antlaşması		
14	Osmanlı Fetihlerinin Yavaşlama Nedenleri		
15	Osmanlı Safevi Mücadelesi		
16	Osmanlı Safevi Mücadelesi		
17	Osmanlı Safevi Mücadelesi		
18	Otuz Yıl Savaşları		
19	Osmanlı Ordusu		
20	Osmanlı'nın Avrupa Siyasetine Müdahalesi		
21	Osmanlı Avusturya Mücadelesi		
22	Osmanlı Avusturya Mücadelesi		
23	Ferhat Paşa Antlaşması		
24	Ferhat Paşa Antlaşması Sonrası İç Ve Dış Sorunlar		
25	Kasr-I Şirin Antlaşması		

H
I
Z
R
E
N
K

OPTİK DEĞERLENDİRME

ÖĞRENCİ NO

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9

YANITLAR

1	A	B	C	D	E	16	A	B	C	D	E
2	A	B	C	D	E	17	A	B	C	D	E
3	A	B	C	D	E	18	A	B	C	D	E
4	A	B	C	D	E	19	A	B	C	D	E
5	A	B	C	D	E	20	A	B	C	D	E
6	A	B	C	D	E	21	A	B	C	D	E
7	A	B	C	D	E	22	A	B	C	D	E
8	A	B	C	D	E	23	A	B	C	D	E
9	A	B	C	D	E	24	A	B	C	D	E
10	A	B	C	D	E	25	A	B	C	D	E
11	A	B	C	D	E	26	A	B	C	D	E
12	A	B	C	D	E	27	A	B	C	D	E
13	A	B	C	D	E	28	A	B	C	D	E
14	A	B	C	D	E	29	A	B	C	D	E
15	A	B	C	D	E	30	A	B	C	D	E

HiT
05

ÜNİTE

KONU

Konu Anlatımı ve I. Dönem I. Yazılı

UZUN SAVAŞLARDAN DİPLOMASİYE

Bu dönem Osmanlı Devleti'nin en büyük rakiplerinden biri Habsburg hanedanıdır. Osmanlı Devleti'nin Habsburg handanını ile karşı karşıya gelmesi Şarlken'in Kutsal Roma germen tahtına geçmesiyle başlamıştır. Kanuni döneminde Mohaç savaşıyla Macar krallığına son verilince bu iki devlet artık mücadele sahasında olmaya başlamışlardır. Osmanlı'nın orta Avrupa'da Habsburglar, doğuda Safeviler ve kuzeyde Rusya'nın güç dengeleri oluşturmaya başlamalarıyla ilerlemesi büyük ölçüde durmuştur. Dolayısıyla da kanuni döneminden sonra artık diplomasiye önem vermek zorunda kalmıştır. Çünkü yükselme dönemi sona ermiştir.

Avusturya ile Uzun Savaşlar Dönemi

Osmanlı ile Avusturya arasında sınır ihlalleri ve ödenmeyen vergilerden ötürü 14 yıl sürecek uzun savaşlar dönemi başlamıştır. 1593'te başlayan savaşlar Papanın Erdel, Eflak, Boğdan ve Lehistan güçlerini Avusturya ile birleştirmesinden sonra Haçlı ittifakının karşı mücadeleleriyle devam etmiştir. Bu mücadelelerin sonucunda yapılan Haçova Savaşını (1596) Osmanlı kazanmıştır. Ancak her iki Devleti'nde başka içte ve dışta sorunlarının çıkmaya başlamasıyla Zitvatorok Antlaşması (1606) imzalanmıştır.

Zitvatorok Antlaşması (1606)

Taraflar: Osmanlı Devleti- Avusturya

Nedeni:

- Orta Avrupa'da güç mücadelesinde bulunan iki devletin birbirlerini tam olarak saf dışı bırakamayıp ve kendi iç-dış sorunlarının çıkması neticesinde anlaşmaya varmalarıdır.

Önemli maddeleri:

- Osmanlılar, Avusturya arşidükü için Caesar (Sezar) unvanını kullanacaktır.
- Savaş sırasında taraflarca kazanılan topraklar kendilerinde kalacaktır.

- Avusturya'nın ödediği yıllık vergi kaldırılacak.
- Osmanlı'ya bir defaya mahsus olmak üzere 200.000 kuruş ödenecektir.
- Taraflarca esir almak ve kale işgal etmek yasaklanacak, eldeki esirler geri verilecektir.
- Eğri, Kanije ve Estergon kaleleri Osmanlı Devleti'nde kalacaktır.

Sonuçları:**1. Diplomasi alanında:**

- Osmanlı Devleti'nin artık diplomasiye önem vermesi gereği ortaya çıkmıştır.
- Avrupa diplomasisinde mütekabiliyet esası takip edilmeye başlanmıştır.
- Avusturya Arşidüküne Sezar unvanını kullanması diplomaside eşit konuma geldikleri gerçeğini ortaya koymuştur.
- Osmanlı'nın artık güç kaybettiği ve dış politikada prestij kaybettiği anlaşılmıştır.

2. Ordu alanında:

- Tımarlı sipahilerin yetersizliği anlaşılmıştır.
- Tüfek kullanan Sekban askeri toplanması gereği ortaya çıkmıştır.
- Ordunun Batı standartlarında donatılması zorunluluğu ortaya çıkmıştır.

3. Toprak egemenliği alanında:

- Eğri, Kanije ve Estergon kaleleri Osmanlı'da kalmıştır. Osmanlı Macaristan'daki durumunu bir nebze de olsun korumuştur.

Osmanlı-Safevi Savaşları (1578-1639)

Osmanlı Safevi savaşlarının temelinde egemenlik sahalarının çatışması vardır. Bu çatışmaya zamanla Rusya'da dahil olmuştur.

Safeviler'in hedefi: Anadolu'nun doğusu ile Hazar ve Kafkasya bölgesine egemen olarak Karadeniz'e ulaşmak
Rusya'nın hedefi: Hazar ya da Kafkasya bölgesinden ya da Anadolu'nun doğusundan Akdeniz'e sıcak denizlere inmek.

Osmanlı'nın hedefi: Her iki Devleti'nde amaçlarının kendi topraklarından geçmesi nedeniyle daha dikkatli bir savaş ve diplomasi politikası izlemeye itmiştir.

Osmanlı Safevi ilişkilerini bu yönüyle üç temel faktör altında incelemek mümkündür. **Bunlar;**

Toprak hakimiyetiyle ilgili olan **Jeopolitik faktör**, Ticaret yollarının egemenliğiyle ilgili olan **Ekonomik faktör**, Anadolu'daki Şii Türkmenleri kışkırtmalarıyla ilgili **Dini faktördür**.

Osmanlı Devleti ile Safeviler Arasında İmzalanan Antlaşmalar:

1555 Amasya Antlaşması

- * Osmanlı ile İran arasında imzalanan ilk resmi antlaşmadır.
- * Bağdat, Tebriz, Azerbaycan ve Doğu Anadolu Osmanlı'ya verilecektir.
- * Bu antlaşma 25 yıl geçerli olacaktır.

1590 Ferhat Paşa Antlaşması

- * Gürcistan, Dağıstan, Karabağ ve Tebriz Osmanlı Devletine verilecektir.
- * Bu antlaşma ile Osmanlı doğuda en geniş sınırlara ulaşmıştır.
- * Osmanlı'nın doğu sınırı Hazar denizine kadar ulaşmıştır.

1612 Nasuh Paşa Antlaşması

- * Bu antlaşma Osmanlı'nın doğuda kaybetti ilk ve tek antlaşmadır.
- * Ferhat Paşa Antlaşması ile alınan yerler geri verilecektir.
- * Osmanlı İran sınırı 1555 Amasya Antlaşması sınırına göre olacaktır.
- * Safeviler her yıl Osmanlı'ya 200 yük ipek haraç verecektir.

1618 Serav Antlaşması

- * Nasuh Paşa Antlaşması ile belirlenen sınırlar esas alınacaktır.
- * Safeviler 100 deve ipek haraç vermeye devam edeceklerdir.
- * Esirler karşılıklı olarak serbest bırakılacaktır.

1639 Kasr-ı Şirin Antlaşması

- * Bu antlaşma ile bugünkü Türkiye-İran sınırı belirlendi.
- * Bağdat Osmanlı Devleti'nde kalacaktır.
- * Revan ve Azerbaycan İran'a verilecektir.
- * Zağros dağları iki devlet arasında doğal sınır olacaktır.
- * Devletler arasındaki ticari yasaklamalar kaldırılacaktır.

XVII. yy'da Osmanlı Dış Politikası

Osmanlı Devleti XVI. Yüzyılın sonlarından itibaren içte ve dışta birçok sorunla uğraşmak zorunda kalmıştır. Osmanlı'nın kendi sorunlarıyla uğraşması Avrupa'da yapılan 30 Yıl Savaşların yararlanamaması sonucunu doğurmuştur. Bu dönemde gücünü kaybetmeye başlayan Osmanlı Avrupa'daki karışıklıklardan ötürü oradaki gücünü koruyabilmiştir. Avrupa'daki en önemli rakibi ise Avusturya olmuştur. Köprülüler döneminde Avrupa'daki egemenlik alanları korunabilmiştir.

Osmanlı Devleti bu dönemde;

- ☞ Avusturya ile Vasvar Antlaşması (1664) yapılmıştır. Erdel'de Türk hakimiyeti kesinleşmiştir.
- ☞ Lehistan'ın Eflak ve Boğdan'a saldırması ile Lehistan hakimiyetindeki Kazakların Osmanlı sahillerini vurmasıyla iki devlet karşı karşıya gelmiştir. Osmanlı Hotin seferi düzenlemiştir. Lehistan seferden çekindiğinden barış istemiş ve Kanuni dönemi sınırları esas alınarak barış yapılmıştır.
- ☞ Leh-Rus ittifakı Osmanlı'yı Rusya ile de karşı karşıya getirmiştir. Yapılan mücadelelerin sonunda Osmanlı ile Rusya arasında ilk antlaşma olan Bahçesaray Antlaşması (1681) yapılmıştır.
- ☞ Girit adasındaki asayişsizlik artmaya başlayınca Osmanlı ile Venedik karşı karşıya geldi. 1669 yılında Girit adası Osmanlı tarafından tamamen fethedildi.

Kutsal İttifak Osmanlılara Karşı

Osmanlı Devleti'nin güçlü durumunu devam ettirmeye çalışması Köprülüler döneminin kazanımları onu Avrupa gözünde hala tehlikeli konumda gösteriyordu. Viyana'yı kuşatmaya çalışmak bu tehlikeyi iyice göstererek Avrupa'da bir Haçlı birliği oluşmasını sağladı. Bu birliğe Avusturya, Venedik, Lehistan ve Alman prenslikleri katıldı.

II. Viyana Kuşatması

Kuşatmanın nedeni:

- Macar kralı Tökeli İmre'nin Avusturya'ya karşı Osmanlı'dan yardım istemesi.
- Kuşatmayı gerçekleştiren: Merzifonlu Kara Mustafa Paşa (Sadrazam)

Kuşatmanın başarısız olmasının nedenleri:

- Bazı Osmanlı komutanlarının Merzifonlu Kara Mustafa Paşa'ya destek vermemesi.
- Viyana'nın kuşatılmayacak kadar büyük olması.
- Osmanlı askerinin yorgun olması.
- Zahire kıtlığının yaşanması.
- Kutsal İttifak'ın Avusturya'ya destek olması.

Kuşatmanın Sonucu:

- Osmanlı ordusunun yenilebileceği ve Avrupa'dan atılabileceği fikri oluştu.
- Yeni Kutsal ittifaklar oluşturulmaya Osmanlı'ya saldırılmaya başlandı.
- Osmanlı sadrazam Fazıl Mustafa Paşa ile toparlanmaya başlayıp Belgrad ve Niş'e hakim olmaya başlasa da Salankamen (1691) ve Zenta (1697) yenilgilerinden sonra 1699'da Karlofça Antlaşması'nı imzalayarak yeni bir döneme girmiştir.

Karlofça Antlaşması (1699) Maddeleri

- Antlaşma 25 yıl geçerli olup Avusturya garantörlüğünde olacaktır.
- Temeşvar ve Banat hariç Macaristan tümünden Avusturya'ya verilecek.
- Mora ve Dalmaçya Venedik'e bırakılacak.
- Podolya ve Ukrayna Lehistan'a verilecek.
- Hırvatistan'ın bir bölümü Avusturya'ya verilecek.
- Lehistan'ın Kırım'a verdiği vergi kaldırılacak.
- Venedik'in Osmanlı'ya verdiği vergi kaldırılacak.
- Lehistan'ın Boğdan'dan aldığı yerler ve Korint Osmanlı'da kalacak.

Karlofça Antlaşmasının Önemi:

- Osmanlı Devleti ilk kez Avrupa'da bu kadar büyük toprak kaybetti.
- Osmanlı Orta Avrupa'nın çok büyük bir bölümünü kaybetti.
- Osmanlı çok büyük prestij kaybetti.
- Osmanlı'da duraklama dönemi bitti gerileme dönemi başladı.
- Osmanlı'nın toprakları ilk kez uluslararası bir alanda paylaşıldı.

Karlofça Sonrası Dış Siyaset

- Osmanlı Devleti bu dönemde denge siyaseti izlemeye başlamış ve dış politikasını İngiltere, Fransa ve Hollanda gibi devletlere kaydırmıştır.
- Osmanlı Devleti dönemin şartlarına göre ittifaklar kurmaya ve kendi durumunu konjonktürel olarak ayarlamaya çalışmıştır.
- Osmanlı Devleti kaybettiği toprakları geri alma düşüncesini Pasarofça antlaşmasına kadar devam ettirmiştir.
- Osmanlı Devleti Karlofça Antlaşması ile güç kaybettiğini kabul etmiş ve arabuluculuğu kabul eden, müzakereye hazır olan bir devlet haline gelmiştir.

**AVRUPA'DA DİN SAVAŞLARINDAN
MODERN DEVLETE**

Avrupa'da İngiltere ve Fransa'nın başı çektiği devletler papalığı bir kenara iten politikaları nedeniyle kilise-krallık mücadelesi görülmeye başlanmıştır. Bu durum kilisenin güç kaybetmesine sebep olmuştur. Kilisenin gücünün kırılmasıyla da modern devlete giden süreç ortaya çıkmıştır.

Otuz Yıl Savaşları (1618-1648) (Mezhep Savaşları)

- Kutsal Roma Germen imparatorluğu ile Fransa, İsveç, Danimarka ve Alman prenslikleri arasında Protestanlık mezhebi yüzünden yaşanmış 30 yıl süren mücadelelerdir.
- Savaşı Protestanlığı destekleyen devletler kazanmıştır.
- Savaşlar sonucunda Westfalya Antlaşması imzalanmıştır.
- Avrupa'daki kaos ortamı sona ermiştir.

Westfalya Antlaşması

- Protestanlık mezhebi tam olarak tanınmıştır.
- Antlaşmanın Papaya imzalatılmaması kiliseye güç kaybettirmiştir.
- İsviçre bağımsızlığını kazanmıştır.
- Kutsal Roma Germen imparatorluğunun parçalanmış olduğu tasdik edilmiştir.
- Alsace Loren bölgesi Fransa'ya bırakılmıştır.
- Hollanda bağımsızlığını kazanmıştır.
- Alman prensliklerine dini ve siyasi özgürlükler tanınmıştır.

Westphalia Antlaşması'nın Sonuçları

- Westfalya Avrupa'nın ilk büyük konferansıdır.
- Almanya'da Katolik, Protestan ve Kalvenizm geçerli mezhepler haline gelmiştir.
- 1555 Augsburg barışı maddeleri yeniden kabul edilmiştir.
- İngiltere ve Fransa Avrupa'da söz sahibi devletler haline gelmişlerdir.
- Avrupa'da yeni devletlerin (Hollanda, İsviçre, Portekiz) ve güçlerin ortaya çıkmasıyla dengeler değişmeye başlamıştır.
- Almanya'da iç karışıklıklar görülmeye başlanmıştır.
- Kutsal Roma Germen gibi birleşmiş gücün olamayacağı anlaşılmıştır.
- Avrupa'da dinin etkisinden arındırılmış modern devletler yükselmeye başlamıştır.

Modern Devlet

Modern devlet, kilisenin toplum üstündeki etkisini kırarak oluşturulacak devlet otoritesinin modern hukuk kurallarıyla yönettiği devlettir. Westfalya barışı ile Avrupa'da ortaya çıkmaya başlamıştır.

XVII VE XVIII. YÜZYILLARDA Osmanlı Devleti'NDE VE AVRUPA'DA DENİZCİLİK FAALİYETLERİ

Sömürgecilik Hızlanıyor

Sömürgecilik nedir? Bir devletin başka ulusları, devletleri, toplulukları, siyasal ve ekonomik egemenliği altına alarak yayılması veya yayılmayı istemesidir.

- İlk sömürgeci devletler İspanyol ve Portekizlerdir. Coğrafi Keşifler sonrasında Amerika'nın keşfiyle bölgenin en zengin sömürgeci devletleri haline gelmişlerdir.
- XVII. yy'dan itibaren yeni güçlü sömürgeci devletler ortaya çıkmaya başladı. Bunlar İspanya ve Portekiz'in yerini alan İngiltere, Hollanda ve Fransa'dır.
- İngiltere, Hollanda ve Fransa Hindistan'dan Çin'e kadar Uzak Doğu bölgesinde birçok bölgeyi sömürgeleri haline getirdiler.
- Sömürgecilik çok karlı olduğundan devletlerde donanmalara önem vermeye başladılar. Böylece okyanus denizciliği her yönden desteklenmeye başlandı.

- XVI. yy'dan itibaren İngiltere İspanya'ya üstün gelerek onun sömürgelerini ele geçirmeye başladı ve gittikçe güçlendi.
- XVII. yy'da İngiltere Doğu Hindistan şirketini kurdu.
- XVII. yy'da Hollanda Doğu Hindistan şirketini kurdu.
- Fransa sömürmek için Amerika kıtasına yöneldi.
- İngiltere, Fransa ve Hollanda'nın denizlerde güçlenmesi bu devletleri zaman zaman karşı karşıya getirdi.
- XVIII. yy'da Akdeniz ticaretinin de önem kazanmasıyla beraber İngiltere, Fransa, Rusya ve Osmanlı karşı karşıya geldiler.

Osmanlı Denizciliğinde Kadırgadan Kalyona Geçiş

Osmanlı donanmasında XVII.yy'a kadar Kadırgalar kullanılmış, bu yüzyıldan sonra da Kalyon tipi gemiler kullanılmıştır.

Kadırga nedir? Akdeniz'de kullanılan çektiri tipi bir savaş gemisi. İlk olarak 8. yüzyılda Akdeniz'de deniz savaşlarında kullanılmaya başlandı. 17. yüzyıla kadar gelişme göstermiştir. Antik çağlardan beri kullanılmıştır. Asıl hareket mekanizması kürekler ve yelken buna yardımcı olması için tasarlanmıştır

Kalyon nedir? Kalyon, İngilizler tarafından 16. yüzyıl'da geliştirilen rüzgarla giden, üç direkli, yelkenli, büyük savaş gemisidir. Büyük toplar ve çok fazla insan taşıması sebebiyle XVII. yy'da donanmalarda çokça kullanılmaya başlanmıştır. Osmanlı'da ilk kez II. Bayezid döneminde yapılmıştır.

Osmanlı Devleti'nin Denizlerdeki Egemenliği Zayıflıyor

Osmanlı Devleti denizlere çok geç önem vermeye başlamıştır. Bu durum onun bir kara devleti olmasından kaynaklanmaktadır. Osmanlı'da deniz kuvveti teknolojileri de şartlara göre çok geç değişim göstermiştir. Kendi denizlerinde kadırga kullanan Osmanlı Devleti kalyon gibi büyük gemilere 18.yüzyılda geçebilmiştir. Kalyonculuğu öğrenen Osmanlı donanması 1770 Çeşme yenilgisine kadar Akdeniz' de önemli bir güç olmuştur. Donanmayı yenilemek için Baron De Tott gibi Avrupalı mühendislerden yararlanılmıştır.

FEHİTLERDEN SAVUNMAYA

Karlofça Antlaşması Osmanlı Devleti'nin çok fazla toprak kaybettiği bir antlaşma olup bu süreçten sonra bu kaybettiği toprakları geri alma derdine düşmüştür. Bu dönemden sonra Osmanlı Devleti fetihlerden savunmaya geçmiştir.

Prut Antlaşması

Nedeni: Rusya'nın Lehistan, Avusturya, Prusya, Danimarka, İsveç'e savaş açması sonucu İsveç Kralı Osmanlı'ya sığınmıştır. Böylece iki devlet Prut Nehri kıyısında karşılaşmıştır. 1711 yılında Rus ordusunun barış isteği ile Prut Antlaşması imzalanmıştır.

Maddeleri

- Azak Kalesi Osmanlı'ya verilecek.
- Rusya İstanbul'da elçi bulunduramayacak.
- İsveç Kralı ülkesine serbestçe dönecek.
- Rusya Lehistan'ın iç işlerine karışmayacak.
- Rusya Kırım ve Lehistan' a bağlı Kazaklara saldırmayacak.
- Rusya Osmanlı Devleti'nin iç işlerine karışmayacak.

Önemi: Osmanlı Devleti'nin Prut Antlaşmasıyla üstünlük elde etmesi onun Karlofça Antlaşmasıyla kaybettiği toprakları geri alma ümidini güçlendirmiştir.

Prut Sonrası Gelişmeler

- Venedik'in Mora Yarımadası ve Ege Adalarındaki halka karşı baskıcı tutumu Osmanlıyla karşı karşıya getirmiş ve 1715 Venedik Savaşı yaşanmıştır. Diğer bir sebep ise Akdeniz mücadelesidir. Savaş sonucunda Osmanlı Mora Yarımadasını geri almıştır.
- Venedik ile yaşanan mücadeleden sonra Osmanlı Devleti'nin Karlofça Antlaşmasını bozması Avusturya ile savaşın eşiğine getirmiştir. İki devlet arasında 1716 yılında Petervaradin Savaşı yaşanmıştır. İngiltere ve Hollanda'nın arabuluculuğuyla Pasorofça Antlaşması imzalanmıştır.

Pasarofça Antlaşma

Taraflar: Osmanlı Devleti- Avusturya , Venedik

Maddeleri:

- Temeşvar ve Banat dahil tüm Macaristan Avusturya'ya bırakılmıştır
- Dalmaçya kıyıları Venedik' e bırakılmıştır.
- Mora Yarımadası Osmanlı'da kalacaktır.
- Avusturya Osmanlı topraklarında konsolosluk açma ve ticari imtiyazlar kullanacaktır.
- Antlaşma 24 yıl yürürlükte kalacaktır.

Antlaşmanın Önemi

- Osmanlı Devleti yitirdiği toprakları geri alma ümidini kaybetmiştir.
- İlk kez Batı'nın bu kadar gerisinde kaldığı kabul edilmiş ve Batı tarzı ıslahatlara girişilmiştir.
- Osmanlı Devleti'nin Avusturya ile imzaladığı en ağır antlaşmadır.
- Bu antlaşmadan sonra Osmanlı'da Lale Devrine girilmiştir.
- İngiltere'ye verilen kapitülasyonlar genişletilmiştir.
- Pasarofça Antlaşmasında sonra Osmanlı Devleti bazı önlemler almak zorunda kalmıştır. Avusturya'nın Balkanlardaki etkisini arttırmasıyla Osmanlı'da Balkanlardaki halktan alınan vergi oranını azaltarak sınır boylarına Seraskerler tayin etmiş ve sınır güvenliği için kaleler yenilenmiştir.

Belgrad Antlaşması (1739)

Nedeni: Rusya'nın Lehistan' nın iç işlerine karışarak Kırım'a saldırması

Maddeleri

- Rusya işgal ettiği yerleri Osmanlı'ya bırakacaktır.
- Avusturya Pasarofya Antlaşmasıyla aldığı yerleri Osmanlı'ya geri gerecektir.
- Rusya Karadeniz' de askeri ve ticari gemi buldurmayaacaktır.
- Hristiyanlar Osmanlı topraklarındaki kutsal bölgelerini serbestçe ziyaret edebilecekler.
- Ruslar Osmanlı topraklarında ticaret yapabilecekler.

Önemi: Osmanlı Devleti'nin 18.yüzyılda kazandığı son karlı antlaşmadır. Bu antlaşma Avrupa'daki itibarını yükseltmiştir. Karadeniz'in Osmanlı'ya ait olduğunu belirten son antlaşmadır. Bu antlaşmayla Fransa'ya verilen kapitülasyonlar sürekli hale getirilmiştir.

Doğu' da Mücadele ve Safevilerin Sonu

Kasr-ı Şirin Antlaşması ile Osmanlı ve Safeviler uzun bir dönem barış içinde yaşamışlardır. Ancak Osmanlı Devleti'nin Avrupa'da yaşadığı hezimetler yönünü Doğu'ya çevirmesine sebep olmuştur. Osmanlı'nın İran topraklarına girmesine fırsat bilen Rusya diğer taraftan İran'a saldırmıştır. İki devletin İran topraklarında bir araya gelmesi aralarında mücadeleye sebep olmuş ve Fransa'nın araya girmesiyle İstanbul Antlaşması imzalanmıştır. Bu antlaşma Osmanlı ile Rusya arasında ilk dostluk antlaşmasıdır.

Bu antlaşma ile;

- Gürcistan, Şirvan, Azerbaycan Osmanlı'ya,
- Kafkasya'nın Hazar bölgesi Rusya'ya bırakılmıştır.
- Bu gelişmeler 1731 yılında İran ile Osmanlı Devleti'ni karşı karşıya getirmiştir. Revan'a saldıran İran Osmanlı ordusuna yenilmiş ve Ahmet Paşa (1732) Antlaşması imzalamıştır.

Bu antlaşmaya göre;

- Tebriz, Azerbaycan ve Batı İran Safevler' e bırakılmıştır.
- Kafkasya Osmanlı Devleti'nde kalmıştır.
- Bu gelişmeler neticesinde İran tahtına Nadir Han geçmiş ve İran'daki Safevi Hanedanlığı dönemi sona ermiştir. İran'da Avşar Hanedanlığı dönemi başlamıştır.

1768-1774 Osmanlı Rus Savaşı

Nedeni: Rusya'nın sıcak denizlere inme isteği, Lehistan'ın iç işlerine karışması ve Rusya'dan kaçan Lehlerin Osmanlı'ya sığınması

Sonuçları: Osmanlı Devleti Rusya karşısındaki en ağır yenilgisini almıştır. Küçük Kaynarca Antlaşması imzalanmıştır.

Küçük Kaynarca Antlaşması

Maddeleri

- Azak, Yeni Kale Rusya'ya verilecek.
- Buğ Nehri iki devlet arasında sınır kabul edilecek.
- Kırım bağımsız olacak. Sadece dini bakımdan Osmanlı'ya bağlı kalacak.
- Rusya, Eflak-Boğdan ve Akdeniz adalarında işgal ettiği yerleri Osmanlı'ya verecek.
- Rusya, Osmanlı topraklarında konsolosluklar açabilecek ve diğer devletlere verilen imtiyazlardan yararlanacak.
- Rusya ve Hristiyanlar Osmanlı topraklarındaki kutsal yerleri serbestçe ziyaret edebilecek
- Osmanlı Devleti Rusya'ya 4.5 milyon ruble Tanzimat ödeyecek.

Antlaşmanın Önemi

- Osmanlı Devleti'ni 18.yüzyıla kadar imzaladığı en ağır antlaşmadır.
- Kırım Osmanlı Devleti'nin elinden çıkmıştır. Dolayısıyla yeniçeri ocağının yozlaştığı dönemde en büyük yardımı sağlayan Kırım kuvvetlerinden mahrum kalmıştır.
- Kırım'ın dini açıdan Osmanlı'ya bağlı kalmasıyla Osmanlı ilk kez halifeliğin gücünden yararlanmak istemiştir.
- Rusya'nın Karadeniz' de donanmasının bulunmasıyla Karadeniz' in bir Türk gölü olma durumu sona ermiştir.
- Rusya'nın boğazlardan geçebilecek olması tarihi emeli olan sıcak denizlere inme politikasını gerçekleştirmesine sebep olmuştur.
- Rusya'nın Balkan topraklarındaki Ortodoksların hamiliğini üstlenmesi Osmanlı Devleti'nin Balkanlar'da yaşayacağı sıkıntıların temelini oluşturmuştur.
- Osmanlı Devleti'nin tarihinde ilk kez savaş tazminatı ödediği antlaşmadır.

1. Osmanlı Safevi ilişkilerini hangi faktörler ışığında değerlendirebiliriz kısaca açıklayınız?
2. Osmanlı ile Safeviler arasında XVIII. yy'a kadar hangi antlaşmalar imzalanmıştır yazınız?
3. Karlofça Antlaşması'yla Osmanlı'da değişen durumları iki maddeyle açıklayınız?
4. Küçük Kaynarca Antlaşması'nın olumsuz sonuçlarından üç madde yazınız?

H
I
Z
R
E
N
K

Aşağıda verilen bilgilerdeki boşlukları uygun şekilde tamamlayınız.

1. Osmanlı Devleti'ni Anadolu'da Şii propagandası yaparak doğuda en çok uğraştıran devlet devletidir.
2. Osmanlı Sadrazamı Damat İbrahim Paşa'nın barış isteği üzerine İngiliz ve Hollanda elçilerinin girişimiyle 1718'de antlaşması imzalandı.
3. Protestanlarla Alman imparatoru arasında yirmi beş yıl süren bir savaş sonrasında 1555'te Antlaşması imzalanmıştır.

4. başta endüljans satışı olmak üzere kilisenin maddi uygulamalarına 95 maddelik bildiri ile karşı çıkmış ve Avrupa'da din ayrışmalar başlamıştır.
5. Avrupa'da 1618'de başlayan savaşlar 1648'de Antlaşması'yla otuz yıl süren kaos ortamı sona ermiştir.
6. 1774'te imzalanan Antlaşması, Osmanlı Devleti'nin imzaladığı en ağır antlaşmalardan biri olmuştur.
7. Osmanlı Devleti'nin Karlofça'da kaybettiği toprakları geri alma düşüncesi 1718 Antlaşması'na kadar devam etmiştir.
8. Yavuz Sultan Selim'in 1514 Zaferi ile başlayan Osmanlı-Safevi mücadelesi, Kanuni Dönemi'nde Osmanlı Devleti'nin üstünlüğü ile devam etmiş ve 1555 Antlaşması ile iki devlet arasında barış süreci başlamıştır.

1. Şah 2. Sultan 3. Kral 4. Milliyetçilik akımı
5. Anglikanizm 6. Sadrazam 7. Westphalia 8. Şehrizor
9. Yeniçeri 10. Denge siyaseti 11. Endüljans 12. Bağdat
13. Kalvenizm 14. Şii 15. Skolastik düşünce 16. Gaza
17. Cihat 18. Rönesans 19. Reform 20. Devşirme
21. Kapıkulu askerleri 22. Derebeylik

Yukarıdaki verilenleri ilgili oldukları kutucuklara dağıtınız.

Osmanlı	Avrupa	Safevi

Aşağıda verilen isim ve kavramların eşleştirmelerini örnekteki gibi yapınız.

1. Habsburglar	A. Protestanlık hareketinin başlatıcısı
2. Sekban	B. Bağışlanma ve cennetten toprak satma belgesi
3. Şah Tahmasb	C. Safevi hükümdarı
4. Kasr. ı Şirin	D. Protestanlarla Alman imparatoru arasında imzalanan antlaşma
5. Martin Luther	E. Martin Luther'in öncülük ettiği Hristiyanlık mezhebi
6. Endüljans	F. Avrupa'da Otuz Yıl Savaşları'ndan sonra imzalanan antlaşma
7. Augsburg	G. Anadolu'dan toplanmış tüfek kullanabilen Osmanlı askeri
8. Protestan	H. Kutsal Roma Germen imparatorluğunu yöneten sülale
9. Westphalia	I. Protestanlığın etkisiyle Fransa'da oluşmuş mezhep
10. Kalvenizm	J. Protestanlığın etkisiyle İngiltere'de oluşmuş mezhep
11. Anglikanizm	K. XVII.yy'dan itibaren Avrupa'da kullanılan savaş gemisi
12. Kalyon	L. Osmanlı donanmasında iyileştirme çalışması yapan Fransız mühendis
13. Baron De Tott	M. Türk. İran sınırını belirleyen antlaşma

Aşağıda verilen yargıların başında bulunan kutucuğa doğru için (D) yanlış için (Y) işaretlemesini yapınız.

1. ☐	Osmanlı Devleti 1699'da Karlofça Antlaşması'nı, 1700'de İstanbul Antlaşması'nı imzalamıştır.
2. ☐	Kalyonculuğun gelişmesiyle Osmanlı donanması, 1770 Çeşme zaferine kadar Akdeniz hâkimiyetini elinde tutmuştu.
3. ☐	1618'de başlayan savaşlar 1648'de Westphalia Antlaşması'yla otuz yıl süren kaos ortamı sona ermiştir.
4. ☐	II. Viyana Kuşatması'nın başarısız olmasında Avusturya'ya gelen desteklerin yanında Viyana'nın dört taraftan kuşatılmayacak kadar büyük olması da etkili oldu.
5. ☐	1639 yılında Osmanlılarla Safeviler arasında imzalanan Paris Antlaşması iki devlet arasında uzun bir barış dönemi başlatmış ve ticaret yollarının yeniden canlanmasını sağlamıştır.
6. ☐	1711'de Osmanlı ordusu ile Rus ordusu Yaş yakınlarındaki Prut Nehri kenarında karşılaştı. Rus ordusu imha edilmek üzereyken Rusya barış istedi ve 1711 yılında Prut Antlaşması imzalandı.
7. ☐	Kasr-ı Şirin Antlaşmasıyla Karadeniz, Türk Gölü olmaktan çıkmıştır. Karadeniz'deki hâkimiyet sona ermiştir.
8. ☐	Fransa'nın arabuluculuk yapmasıyla Osmanlı Devleti ile Rusya arasında 1724'te İstanbul'da Tebriz Antlaşması adıyla bir antlaşma imzalanmıştır.
9. ☐	İngiltere, XVII. yüzyılda İngiliz Doğu Hindistan Şirketi'ni kurarak İngiliz sömürgeciliğinin ilk ciddi temelini attı ve sömürgeciliği tamamen sonlandırdı.
10. ☐	Coğrafi Keşifler sonucunda Portekizliler ve İspanyollar yeni yerler ve deniz yolları keşfederek sömürgeler oluşturdu.

ÜNİTE

KONU

ÖĞRENCİNİN
ADI
SOYADI
SINIF
NO

DEĞERLENDİRME

Değişim Çağında Avrupa ve Osmanlı

Osmanlı Devleti'nde İsyanlar ve Düzeni Koruma Çabaları - 1

DOĞRU

YANLIŞ

NET

PUAN

HİT-08 Dijital Test

Konu ile ilgili daha fazla soru çözmek için kare kodu okutunuz.

HİT BİLGİ

Celâli İsyanları

- Yoğun olarak Anadolu'da çıkan isyanlardır. İlk defa Yavuz Sultan Selim Dönemi'nde Tokat'ta Bozoklu Celal tarafından çıkarıldığı için bu isyanlara Celali İsyanları denilmiştir.
- Temel nedeni, Doğu'da ve Batı'da uzun süren savaşlar sonucu Tımar topraklarının boş kalması ve kontrolünün zayıflamasıdır.

İsyanlar sonucunda;

- Osmanlı merkezî otoritesi zayıflamıştır.
- Üretim azaldığı için Osmanlı vergi ve gelir kaybına uğramıştır.
- Anadolu'da eşkıyalık faaliyetleri sonucu huzur ve güvenlik ortamı bozulmuştur.

Kapıkulu İsyanları

- İstanbul isyanları olarak da bilinen bu isyanlar en önemli olanlarıdır. Çünkü başkentte çıkan bu isyanlar sonucu öldürülen padişahlar, devlet adamları ve taht değişiklikleri olmuştur.
- Temel nedeni, Yeniçeri maaşları olan "ulu-fe"lerin ayarı düşük akçe ile ödenmesi ve disiplininin bozulmasıdır.

İsyanlar sonucunda;

- Osmanlı merkezî otoritesi zarar görmüştür.
- Yeniçerilerin karşı olduğu yenilik ve değişimler yapılamamıştır.

- Devletin içinde bulunduğu buhrandan kurtulmak için yeni ve kalıcı tedbirlerin alınması gerektiğini düşünen devlet erkânı, nasihatname tarzında raporlar düzenlemiştir. Bu raporlar, layiha ve risale olarak adlandırılmıştır. Lütfi Paşa, Gelibolulu Mustafa Ali, Koçi Bey, Defterdar Sarı Mehmed Paşa gibi devlet adamları raporlar hazırlamışlardır.
- III. Mehmed'in oğlu I. Ahmet sancağa çıkmayan ve sarayda kafes usulüyle yetişen ilk Osmanlı padişahı olmuştur.
- I. Ahmet'ten itibaren saltanatın babadan oğula geçme yöntemi yerine en yaşlı hanedan üyesinin tahta geçmesi demek olan "Ekber ve Erşed Sistem"ne geçilmiştir.

1.

XVII. yüzyılda Osmanlı topraklarında meydana gelen isyanlarla ilgili hazırlanmış diyagramda hangisinin olması yanlış olur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. XVI ve XVII. yüzyıllarda Osmanlı Devleti, bir taraftan Avusturya ve İran ile savaşırken diğer taraftan da iç isyanlarla mücadele etmiştir.

Osmanlı Devleti'nde XVII. yüzyılda meydana gelen ayaklanmalarda;

- I. devletten menfaat elde etmek,
II. yeniliklere karşı mevcut düzeni korumak,
III. azınlıkları kışkırtarak bağımsız olmak

amaçlarından hangilerinin olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

3. Büyük kaçgun sırasında köylüler merkeze ilettiği şikâyetlerde, zulümlerden kurtulamazlarsa “terk-i diyar” eyleyebileceklerini bildirmiştir. Bu şikâyetlerin hakikat olduğu 1603'teki olaylarda görülmüş ve bu tarihte, Anadolu köylüsünün büyük bir kısmı mallarını ve hayvanlarını bile yanlarına almadan köylerini terk etmiştir. Büyük kaçgun esnasında köylerini terk edenlerin, toprağa bağlı olan ve vergi ödeyen köylüler olması önemlidir.

Bu durumun aşağıdakilerden hangisine yol açtığı söylenemez?

- A) Anadolu Türk siyasi birliğinin bozulmasına
B) Vergilerin düzenli olarak toplanamamasına
C) Tarımsal üretimin düşmesine
D) Köylerin ve toprakların boş kalmasına
E) Sosyal ve ekonomik düzenin bozulmasına

H
I
Z
R
E
N
K

4. Tarih öğretmeni Merve'ye ödev olarak Vaka-i Vakvakiye (Çınar Vakası) konusunu vermiştir. Merve hazırladığı ödevde konu ile ilgili bazı özellikleri yazmış ancak öğretmeni bu özellikler arasında padişah adının yer almadığını belirtmiştir.

Buna göre öğretmenin, Merve'nin ödevinde yer almadığını belirttiği padişah aşağıdakilerden hangisidir?

- A) IV. Mehmet B) IV. Murat C) I. Mustafa
D) III. Mehmet E) II. Osman

5. Celâli isyancıları, Karayazıcı Abdülhalim adında yetenekli bir liderin etrafında birleşince oldukça tehlikeli hâle geldiler. Karayazıcı Abdülhalim, 1599 yılının aralık ayında Urfa'yı ele geçirerek padişahlığını ilan etti. Ancak İstanbul'dan gönderilen Serdar Sinan Paşazâde Mehmed Paşa'ya mağlup olup yaralı hâlde Sivas tarafına kaçtı. Ardından İstanbul'da lehine yapılan telkinler sayesinde III. Mehmet tarafından affedildi ve Çorum sancakbeyliğine getirildi.

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Devletin isyanları sona erdirmeye konusunda farklı yöntemler uyguladığına
- B) Rejimin değiştirilerek yeni bir yönetim şeklinin kurulduğuna
- C) İsyancıların devletten menfaat elde etmeyi amaçladığına
- D) Devletin, kuvvetini ve idaresini sürdürme kabiliyetini gösterdiğine
- E) Anadolu'nun farklı bölgelerinde iç çatışmaların yaşandığına

6. 1629'daki Bağdat kuşatmasındaki başarısızlığından dolayı Sadrazam Hüsrev Paşa'nın IV. Murat tarafından görevden alınması, kendisini destekleyen yeniçerilerin büyük tepkisine yol açtı. Sadrazam Hafız Ahmet Paşa, Şeyhülislâm Zekeriyazâde Yahya Efendi, Yeniçeri Ağası Hasan Paşa ve Musahib Musa Çelebi dahil 17 devlet adamının kendilerine verilmesini talep eden isyancılar, genç padişahın direnmesine rağmen emellerine ulaşmışlardır.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Yeniçerilerin devlet yönetiminde ağırlığını gösterdiğine
- B) Yeniçerilerin yönetime el koyduğuna
- C) Padişahın otoritesini ortaya koyduğuna
- D) Askerî yeniliklere öncelik verildiğine
- E) Islahat faaliyetlerinin yürütüldüğüne

7. Celâli İsyancıları sürecinde Anadolu halkının büyük kitleler hâlinde yerlerini terk etmeleri 1603-1610 yılları arasında yedi yıl sürdü ve bu karışıklık dönemi resmî kayıtlarda "Büyük Kaçgun" adıyla anıldı. Göç etmeyen halk kaleye sahip bir yerde oturuyorsa buralarda kendisini savunmaya çalıştı. Savunma düzeni olmayan yerlerde oturanlar ise kale ve palangalar inşa ederek kendilerini korudular. Bir kısmı dağlara sığındı, eşyalarını ve yiyeceklerini sakladılar. Kendilerini müdafaa etmeye çalışanlar, çiftini çubuğunu dağıtıp, öküzünü satıp at satın almaya, saban yerine tüfek kullanmaya başladı.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Anadolu köylüsünün can güvenliği tehlike altına girmiştir.
- B) Tarımsal üretimin düşmesine yol açan durumlar meydana gelmiştir.
- C) Hayvancılık faaliyetleri giderek gelişmiştir.
- D) Halk kendi imkanlarıyla kendini müdafaa etmeye çalışmıştır.
- E) Güvenliğin sağlanması için farklı yöntemler uygulanmıştır.

H
I
Z
R
E
N
K

8.

I. Hotin Seferi'nin düzenlenmesi.

II. Kapıkulu askerlerinin disiplinsiz hareketlerde bulunması.

III. Kapıkulu Ocaklarının kaldırılmak istenmesi.

IV. Kapıkulu isyanları sonucu padişahın idam edilmesi.

Yukarıda verilen gelişmelere göre IV. aşamada Kapıkulu askerleri tarafından idam edilen padişah aşağıdakilerden hangisidir?

- A) IV. Mehmet
- B) IV. Murat
- C) I. Mustafa
- D) III. Mehmet
- E) II. Osman

9. Layiha ve risale yazarları, Osmanlı devlet ve toplumunu gözlemlerken Avrupa'da meydana gelen olaylar yerine, yalnızca devlet içerisinde meydana gelen değişimler üzerine yoğunlaşmıştır.

Buna göre Osmanlı Devleti ile ilgili,

- I. Batılılaşma süreci henüz başlamamıştır.
- II. Devletin sorunları ve yapılması gerekenlerle ilgili belgeler hazırlanmıştır.
- III. Devlet düzeni yeniden sağlanmaya çalışılmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

10. IV. Mehmet Dönemi'nde sikkenin tağşiş edilmiş olması ve askerinin bir kısmının ayarı bozuk akçe ile maaş alması, bir kısmının ise hiç maaş alamaması büyük bir isyana dönüştü. Atmeydanı'nda toplanan isyancılar, ısrarla IV. Mehmet'i ayak divânına davet ettiler. Sonunda ayak divânına çıkan hükümdardan durumdan sorumlu gördükleri saray ağaları dahil 30 kişinin idamını talep ettiler. Aşırı baskı altındaki Sultan Mehmet, bu talepleri kabul etmek zorunda kaldı. Öldürülenlerin cesetleri Sultanahmet Meydanı'ndaki bir çınara asıldı. Vaka-i Vakvakiye ya da Çınar Vakası denilen bu olayla saray ağalarının nüfuzu kırıldı.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Ekonomik sorunların yönetime müdahale etmek için kullanıldığına
- B) Kapıkulu askerlerinin yönetime kolaylıkla müdahale edebildiğine
- C) IV. Mehmet'in otoritesinin zayıf olduğuna
- D) Askerlerin bazı yöneticilerden memnun olmadığına
- E) Ordunun yönetime el koyduğuna

11. Tarih dersinde öğretmen sınıfa "Osmanlı Devleti'nde sancağa çıkmayan ve sarayda kafes usulüyle yetişen ilk padişahı" sorduktan sonra öğrenciler söz alarak şu cevapları verdi:

Ceran: IV. Mehmet

Ant : IV. Murat

Nehir: I. Ahmet

Bora : III. Mehmet

Çağla : II. Osman

Öğretmenin sorusu için söz alan öğrencilerden hangisi doğru cevabı vermiştir?

- A) Ceran B) Ant C) Nehir
D) Bora E) Çağla

H
I
Z
R
E
N
K

12. "XVII. yüzyıl, Osmanlı Devleti'nde askerî gücün siyaset üzerinde etkili olduğu bir dönem olmuştur." **diyene bir tarihçinin;**

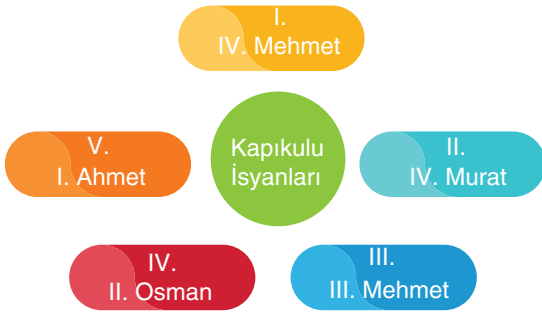
- I. II. Osman'ın idam edilmesi,
- II. Kapıkulu askerlerinin isteğiyle bazı devlet adamlarının öldürülmesi ya da görevden alınması,
- III. Halkın topraklarını terk etmeye başlaması

durumlarından hangilerini bu duruma kanıt olarak göstermesi beklenir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

Osmanlı Devleti'nde İsyancılar ve Düzeni Koruma Çabaları - 1

13.

“Kapıkulu askerleri dört padişah döneminde büyük çaplı ayaklanmalar çıkarmıştır.” **diyen bir tarihçinin yukarıdaki diyagramda yer alan padişahlardan hangisinin adını söylemesi yanlış olur?**

- A) I B) II C) III D) IV E) V

14. Kanunî döneminde sancaklara sadece padişahın en büyük oğlu gönderilmeye başlanmıştır. Diğer şehzâdeler, Topkapı Sarayı'nda denetim altında tutuluyorlardı. Ancak Celâli isyanları, kapıkulu sipahilerinin ayaklanmaları, şehzâdelerin yaşının ufak olmasından ve Avusturya ile süren savaş yüzünden ilk defa III. Mehmet döneminde en büyük şehzade de sancağa gönderilememiştir. Bundan böyle şehzadeler Topkapı Sarayı'nda kafes de denilen “şimşirlik” adındaki dairede eğitimlerini sürdürmüşlerdir.

Bu durumun aşağıdakilerden hangisine neden olduğu söylenebilir?

- A) Devlet tecrübesi kazanamadan padişah olmalarına
B) Veraset usulünün sistemli hale getirilmesine
C) Aristokrat zümrenin etkisinin kırılmasına
D) Yapılmak istenen ıslahatların sonuçsuz kalmasına
E) Önemli devlet adamlarının idam edilmesine

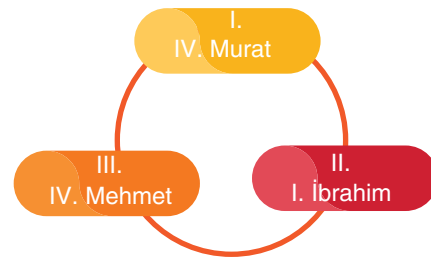
15. XVI. yüzyılın son çeyreğinden itibaren Klasik Dönem Osmanlı devlet ve toplum yapısının değişim sürecine girmesi, devletin büyük bir buhran yaşamasına sebep olmuştur. Bu buhrandan kurtulmak için yeni ve kalıcı tedbirlerin alınması gerektiğini düşünen devlet erkânı, nasihatname tarzında raporlar düzenlemiştir. Bu raporlar, layiha ve risale olarak adlandırılmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu raporları hazırlayan devlet adamlarından biri değildir?

- A) Defterdar Sarı Mehmed Paşa
B) Lütfi Paşa
C) Gelibolulu Mustafa Ali
D) Koçi Bey
E) Çandarlı Halil Paşa

H
I
Z
R
E
N
K

16.

XVII. yüzyılın önemli devlet adamlarından biri olan Koçi Bey, yukarıdaki padişahlardan hangilerine devletin sorunları ve yapılması gerekenlerle ilgili risaleler hazırlamıştır?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

17. III. Mehmet Dönemi'nde kapıkulu sipahileri, Valide Safiye Sultan'ın desteklediği sekiz kişinin devleti yönettiğini söyleyerek onların kellelerini istediler. İsyancılar göre sultan devletin hâkimi değil ancak bir memuru gibi hareket ediyordu. Sultan, ayak divanında kapıkulu sipahilerinin temsilcisi olan 40 kişi ile görüştü. Sipahilerin temsilcileri, rüşvetçilikle itham ettikleri kimselerin saraydan uzaklaştırılmasını istediler. Sipahiler, ya sultanı hükümdarları olarak benimseyeceklerini ya da ocak kanunları ve töreleri gereği kendisini sarayın bir yerine hapsedeceklerini söylediler. Cigalazâde Sinan Paşa'nın arabuluculuğu ve bostancibaşının görevden alınmasıyla durum sakinleşti.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Padişahın düzenli olarak komutanlarla görüşme yaptığına
- B) Ordu mensuplarının yönetime kolaylıkla müdahale edebildiğine
- C) III. Mehmet'in otoritesinin sorgulandığına
- D) Devletin idaresinde Valide Sultan'ın etkili olduğuna
- E) Kapıkulu askerlerinin padişahı tahttan indirmekle tehdit ettiğine

18. XVII. yüzyılda yaşanan aşağıdaki gelişmelerden hangisinin, halkın topraklarını terk ederek şehirlere göç etmesine neden olduğu söylenemez?

- A) Tımarların, saray görevlilerinin eline geçerek özel mülke dönüştürülmesi ve rüşvet karşılığı verilmesi
- B) Anadolu'nun haraç kesilen güvensiz bir bölge haline gelmesi
- C) Yeniçerilerin isyanlar çıkararak yönetim üzerinde baskı kurması
- D) Sekban adı verilen paralı askerlerin eşkıyalık yapması
- E) Enflasyon ve nüfus artışı ile paranın değer kaybetmesi

19. I. Ahmet Dönemi'nde Ekber ve Erşed Sistemi uygulaması başlayana kadar padişah soyundan gelen her erkek tahta geçme hakkına sahipti.

Buna göre Osmanlı Devleti'nin kuruluş ve yükselme dönemlerinde;

- I. Veraset sisteminde kesinlik yoktur.
- II. Şehzadelerden hangisinin tahta geçeceği belli değildir.
- III. İyi yetişmiş padişahlar başa geçmemiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

20. Kanuni Sultan Süleyman Dönemi sadrazamlarından biri olan ve "Âsafnâme" adlı eserinde devletin gelirlerinin, giderlerden fazla olması yönünde çözümler sunan devlet adamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Defterdar Sarı Mehmed Paşa
- B) Lütfi Paşa
- C) Gelibolulu Mustafa Ali
- D) Koçi Bey
- E) Katip Çelebi

Osmanlı Devleti'nde İsyancılar ve Düzeni Koruma Çabaları - 1

21. XVII. yüzyılda ekonomik sıkıntılar sebebiyle toprağını terk eden köylüler, tımarı elinden alınan sipahiler, suhteler, ücretli askerler devletin imtiyazlı yapısına girmek için isyan etmiştir. Celâli İsyancıları diye adlandırılan bu olaylarda asiler bir gün Celâli iken ertesi gün devlet hizmetinde bir görevli veya itaatli bir reaya olabilmıştır. Bu isyanlar, devletin para sıkıntısı çekmesini, ürünlerin fiyatlarının yükselmesini ve sosyal düzenin bozulmasını doğrudan etkilemiştir. Anadolu'daki kargaşalar, batı yönlü başarılı seferlerin başarısız antlaşmalarla sonuçlanmasına yol açmıştır.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşmaz?

- A) İsyancılar devletten menfaat elde etmeyi amaçlamıştır.
- B) Anadolu'da toplumsal ve ekonomik düzen bozulmuştur.
- C) Ekonomik sorunlar isyanların çıkmasında temel sebep olmuştur.
- D) İsyancılar devletin yönetim şeklini değiştirmeyi hedefleyen bir boyuta ulaşmıştır.
- E) İsyancıları bastırabilmek için Avrupa'da tavizler verilmiştir.

22. "Celâli İsyancıları, sebep oldukları sonuçlar bakımından çoğu zaman bir afet hâlini almıştır." **diyeni bir tarih öğretmenin aşağıdakilerden hangisini bu görüşüne kanıt olarak göstermesi yanlış olur?**

- A) Köylülerin Büyük Kaçgun adında geniş çaplı bir göçe başlaması
- B) Ürünlerin fiyatlarının yükselmesi
- C) Tarımsal üretimin durma noktasına gelmesi
- D) Yeniçerilerin merkezde önemli bir güç haline gelmesi
- E) Şehirlerde asayişin ciddi bir sorun hâline gelmesi

23. I. Ahmet'in 22 Kasım 1617'de genç yaşta ani ölümüyle Osmanlı veraset usulünde bir ilk yaşandı. Devlet adamları, padişahın ölümünden sonra oğlu Şehzâde Osman'ı değil, hanedanın en büyük erkek ferdi olan I. Ahmet'in kardeşi Mustafa'yı tahta çıkardılar. Tahta çıkmada "ekber ve erşed" olarak anılacak yeni bir sistem başlıyordu. Bununla birlikte tahta geçen hükümdarın erkek kardeşlerini ve sonraki süreçte hanedana mensup diğer erkek üyeleri katlettiği bir kural olmaktan çıktı.

Bu durumun aşağıdakilerden hangisinde etkili olduğu söylenebilir?

- A) Devletin rejiminin değiştirilmesinde
- B) Taht mücadelelerinin olmadığı bir dönemin yaşanmasında
- C) Kapıkulu sipahilerinin ayaklanma çıkarmasında
- D) Sık sık padişah değişikliklerinin olmasında
- E) Yeniçerilerin sayısının azaltılmasında

24.

- XVII. yüzyıl devlet adamlarındandır.
- IV. Murat ve I. İbrahim dönemlerinde risaleler hazırlamıştır.
- Devletin kötüye gitmesinin temel sebebinin tımar ve zeamet müessesesinin bozulması olarak görmüştür.

Şemada bilgi verilen devlet adamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İbrahim Müteferrika
- B) Lütfi Paşa
- C) Katip Çelebi
- D) Koçi Bey
- E) Gelibolulu Mustafa Ali

25. Koçi Bey'in IV. Murat'a sunduğu risaleye göre devletin kötüye gitmesinin temel sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tımar ve zeamet müessesesinin bozulması
- B) Kapıkulu askerlerinin sürekli ayaklanması
- C) İlimiye sınıfının yozlaşması
- D) Sadrazamın nüfuz sahibi kişilerin etkisinde kalması
- E) Devlet adamlarının haksızca görevden alınması

HİT KAZANIM TABLOSU

SORU	KAZANIM	DOĞRU	YANLIŞ
1	XVII. Yüzyılda Meydana Gelen İsyanlar		
2	İsyanların Amaçları		
3	Celâli İsyanları		
4	Çınar Vakası		
5	Celâli İsyanları		
6	Kapıkulu İsyanları		
7	Celâli İsyanları		
8	Kapıkulu İsyanları		
9	Layihalar		
10	Kapıkulu İsyanları		
11	Kafes Usulü		
12	Kapıkulu İsyanları		
13	Kapıkulu Askerlerinin Ayaklandığı Dönemler		
14	Kafes Usulü		
15	Risale Hazırlayan Devlet Adamları		
16	Risale Hazırlayan Devlet Adamları		
17	Celâli İsyanları		
18	Kapıkulu İsyanları		
19	Ekber ve Erşed Sistemi		
20	Risale Hazırlayan Devlet Adamları		
21	Celâli İsyanları		
22	Celâli İsyanları		
23	Risale Hazırlayan Devlet Adamları		
24	Ekber ve Erşed Sistemi		
25	Risale Hazırlayan Devlet Adamları		

H
I
Z
R
E
N
K

OPTİK DEĞERLENDİRME

ÖĞRENCİ NO

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9

YANITLAR

1	A	B	C	D	E
2	A	B	C	D	E
3	A	B	C	D	E
4	A	B	C	D	E
5	A	B	C	D	E
6	A	B	C	D	E
7	A	B	C	D	E
8	A	B	C	D	E
9	A	B	C	D	E
10	A	B	C	D	E
11	A	B	C	D	E
12	A	B	C	D	E
13	A	B	C	D	E
14	A	B	C	D	E
15	A	B	C	D	E
16	A	B	C	D	E
17	A	B	C	D	E
18	A	B	C	D	E
19	A	B	C	D	E
20	A	B	C	D	E
21	A	B	C	D	E
22	A	B	C	D	E
23	A	B	C	D	E
24	A	B	C	D	E
25	A	B	C	D	E
26	A	B	C	D	E
27	A	B	C	D	E
28	A	B	C	D	E
29	A	B	C	D	E
30	A	B	C	D	E

ÜNİTE

KONU

ÖĞRENCİNİN
ADI
SOYADI
SINIF
NO

DEĞERLENDİRME

Uluslararası İlişkilerde Denge Stratejisi
(1774-1914)

Osmanlı Topraklarını Paylaşma Mücadelesi - 1

DOĞRU

YANLIŞ

NET

PUAN

HİT-14 Dijital Test

Konu ile ilgili daha fazla soru çözmek için kare kodu okutunuz.

HİT
14

HİT BİLGİ

- Osmanlı Devleti 1774 Küçük Kaynarca ile siyasi ve askerî açıdan güç kaybına uğramıştır.
- Fransa'nın 1798 Mısır'ı işgal sırasında Osmanlı Devleti dış politikada kendine yeterlilik yerine **denge siyaseti** uygulamaya başlamıştır. Buna göre düşmanları ile tek başına mücadele edemeyen Osmanlı büyük güçlerle tavizler vererek ittifaklar kurmaya çalışmıştır.

XVIII. ve XIX. yüzyıldan itibaren Rusya başta olmak üzere büyük güçler Osmanlı'yı paylaşmak için çeşitli ittifaklar ve projeler geliştirmişlerdir:

- **Yunan (Grek) Projesi:** 1780 yılında Rusya ve Avusturya Macaristan İmparatorluğu tarafından gündeme gelen bu projede amaç eski Bizans'ı canlandırmaktır. Yunanlıları Osmanlı'ya karşı kışkırtarak Osmanlı topraklarının paylaşılması hedeflenmektedir.
- **Şark Meselesi (Doğu Sorunu):** Bu isimlendirme Türklerin, Anadolu'ya yerleşmeye başladığı 1071'den 1923'e kadarki dönemde Avrupalı devletlerin, Türk-İslam dünyasına karşı izledikleri politikayı ifade eder. Rus Çarı tarafından 1815 Viyana Kongresi'nde ilk defa dile getirilen "Şark Meselesi" doğrultusunda Osmanlı'yı Balkanlardan, Anadolu'dan atmak istenmiştir.

Mora İsyanı ve Yunanistan'ın Kurulması

- Osmanlı'da isyan eden ilk azınlık grubu Sırp olmuştur. Ancak Osmanlı bu isyanı bastırmıştır.
- 1814 yılında Rumları örgütlemek üzere Filiki Eteryacı Camiyeti kurulmuş ve ilk Rum isyanı 1821'de Eflak ve Boğdan'da, ardından Mora'da çıkmıştır.
- Osmanlı'nın Mora İsyanını bastırması üzerine Rusya ile yapılan savaşta Osmanlı kaybetmiş ve 1829 Edirne Antlaşması ile Yunanistan bağımsız olmuştur. Osmanlı'dan ayrılan ilk azınlık grubu olan Yunanlıların bu durumu Osmanlı'daki diğer azınlıkları da cesaretlendirmiştir.

Osmanlı'dan Ayrılan Devletler	Bağımsızlık Tarihi	Dönemi – Olayı
Yunanistan	1829	Edirne Antlaşması
Sırbistan-Karadağ-Romanya	1878	Berlin Antlaşması
Bulgaristan	1908	II. Meşrutiyet'in ilanı sırasında
Arnavutluk	1913	I.Balkan Savaşı sırasında
Araplar ve Ermeniler	1914-1918	I.Dünya Savaşı sırasında

- 1.
I	Rusya, Osmanlı iç işlerine karışma imkanı elde etmiştir.
II	Kırım dinî ve kültürel yönden Osmanlı'ya bağlı kalmıştır.
III	Osmanlı Devleti ilk defa Türk-Müslüman nüfusun yaşadığı Kırım gibi bir bölgeyi kaybetmiştir.
IV	Osmanlı Devleti'nin Karadeniz hâkimiyeti zayıflamıştır.
V	Osmanlı ilk kez savaş tazminatı ödemiştir.

1774 Küçük Kaynarca Antlaşması ile ilgili yukarıda verilenlerden hangisi Osmanlı Devleti'nin güç kaybına uğradığına en zayıf kanıt olarak gösterilebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. 1780 yılında Avusturya ve Rusya bir araya gelerek Projesini oluşturmuşlardır. Bu proje ile Bizans İmparatorluğunu yeniden kurarak Osmanlı topraklarını paylaşmak, Osmanlı'yı Avrupa'dan uzaklaştırmayı amaçlamışlardır. Bu doğrultuda Yunan azınlıklarını Osmanlı'ya karşı isyana teşvik etmişlerdir.

Metinde boş bırakılan yere seçeneklerdekinden hangisi yazılmalıdır?

- A) Süveyş B) Ermeni C) Grek
D) Boğazlar E) Adalar

3. ve 4. soruları aşağıdaki bilgiden yararlanarak cevaplayınız.

Şark kelimesinin anlamı "doğu"dur. Şark Meselesi, Avrupa tarihi içinde önemli bir yer tutmuş ve Türklerin Avrupa'dan atılması anlamında kullanılmıştır. Uygulama olarak eskilere dayansa da "Şark Meselesi" terim olarak 1815 Viyana Kongresinde oluşturulmuştur. Avrupalılar bu kongreden sonra Osmanlı'ya yönelik sistematik bir mücadeleye başlamışlardır.

3. **Metinde verilen bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**

- A) "Şark" kavramı ile Türk ve Müslüman coğrafya kastedilmektedir.
B) Osmanlı, Avrupa'daki topraklardan uzaklaştırılmak istenmektedir.
C) Avrupa'da Osmanlı'ya karşı ortak bir mücadele mevcuttur.
D) Fransa "Şark Meselesi" kavramına karşı durmuştur.
E) Viyana Kongresi'nde Avrupalılar ortak kararlar almışlardır.

4. **Osmanlı Devleti'nin aşağıdaki topraklarından hangisi Şark Meselesi kavramının oluşmasında etkili olmuştur?**

- A) İran'daki
B) Mısır'daki
C) Suriye'deki
D) Irak'taki
E) Avrupa'daki

5. Osmanlı Devleti XIX. yüzyılda kendisine yönelik bir tehdit karşısında tek başına mücadele edebilecek güçte değildi.

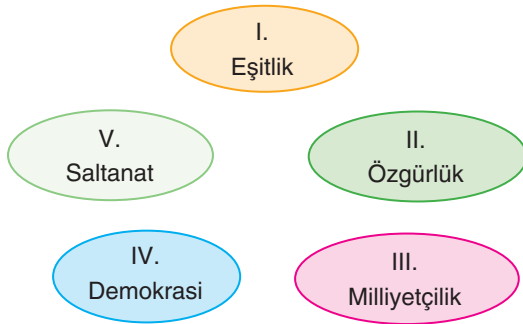
Bu durum karşısında Osmanlı Devleti rakipleri ile mücadelede;

- I. kültürel gelişmeye ağırlık verme,
- II. ordusunu modernize etme(güçlendirme) çalışmalarında bulunma,
- III. denge siyaseti uygulama

yöntemlerinden hangilerini uygulamaya çalışmıştır?

- A) Yalnız II B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

6.

1815 Viyana Kongresi ile Avrupalı büyük güçlerin Fransa'yı ihtilal sonuçlarının yayılmaması nedeniyle baskı altına aldıkları düşünüldüğünde yukarıdaki fikir akımı ve kavramların hangisinden çekindikleri söylemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. ve 8. Soruları aşağıdaki bilgiye göre cevaplayınız.

1815 yılında Avusturya'nın başkenti Viyana'da Avrupalı devletler Fransız İhtilali sonuçlarına rağmen düzeni koruyabilmek için kongre düzenlemişlerdir. Kongrede milliyetçilik ve özgürlük akımlarını önleyebilmek için bütün kralların bu akımlar karşısında dayanışma ve fiilî yardımlaşmalarını öngören Metternich sistemi kurulmuştur. Bu sistem çerçevesinde hareket eden ve topraklarında düzeni sağlamak için gerektiğinde baskı ve şiddet uygulamaktan çekinmeyen devletler, 1830-1848 İhtilallerinin çıkmasını engelleyememiştir.

7. **Avrupalı devletlerin Fransız İhtilali'nin sonuçlarından çekinmelerinin temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Otoritelerini ve mevcut düzeni kaybetme korkusu
B) Bilim ve teknolojinin hızla ilerlemesi
C) Sanayi İnkılabının gerçekleşmesi
D) Laiklik akımının kilisenin gücünü azaltması
E) Osmanlı topraklarını paylaşma konusunda ihtilaflar oluşması

8. **Avrupalı güçler Fransız İhtilali'nin etkilerinden korunmak için hangi planı uygulama kararı almışlardır?**

- A) Monro Doktrini
B) Meternich Doktrini
C) Şark Meselesi
D) Boğazlar Meselesi
E) Grek Projesi

9. I Grek Projesi
II Şark Meselesi
III İskân Politikası

XVIII. ve XIX. yüzyıllarda Avrupalı devletler ve Rusya Osmanlı topraklarını paylaşmak amacıyla yukarıdaki-lerden hangilerini uygulamaya koymuşlardır?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

10. Osmanlı Devleti dış siyasetinde, Napoleon'un 1798 Mısır Seferi'yle başlayan ve XIX. yüzyıl boyunca düşmanları ile tek başına mücadele edebilecek gücü kaybetmiş ve rakipleri arasındaki anlaşmazlıklardan yararlanmıştı. Bu politika ile devlet, varlığını sürdürmek istemiştir.

Bu bilgilere göre Osmanlı Devleti'nin uyguladığı dış politika aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İstimâlet politikası
B) Saltanat sistemi
C) Denge politikası
D) Ilımlı politika
E) Tımar sistemi

11. XIX. yüzyılda Osmanlı'da meydana gelen Mora İsyanı ve Yunanistan'ın Osmanlı'dan ayrılması ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Fransız İhtilali sonucu ortaya çıkan milliyetçilik hareketinin etkisi vardır.
B) Avrupalılar bu olaylara destek vermiştir.
C) Yunanlılar Etniki Eterya gibi cemiyetlerle örgütlenmişlerdir.
D) Bu olayların çıkmasında Tımar sisteminin de etkisi olmuştur.
E) Bu olaylara Rusya da destek vermiştir.

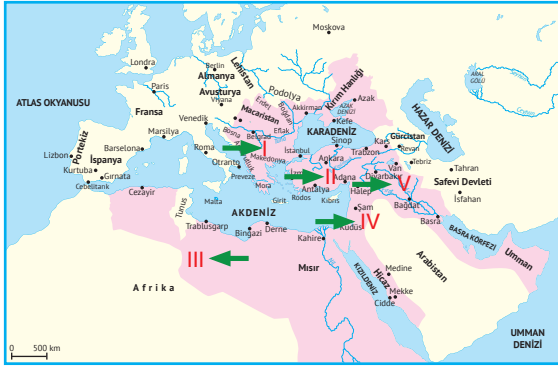
12. Osmanlı-Mısır kuvvetlerinin Yunan isyanını bastırması üzerine 20 Ekim 1827'de Navarin'deki Osmanlı-Mısır donanması; İngiliz, Fransız ve Rus donanması tarafından bir baskınla imha edilmiştir. Ardından 1828-1829 Osmanlı-Rus Savaşı'nda, Ruslar Osmanlı ordusunu mağlup ederek Edirne'ye kadar ilerlemiştir. Sonuçta iki devlet arasında 1829'da Edirne Antlaşması imzalanmış ve bu antlaşma ile bağımsız Yunan devleti kurulmuştur

Bu bilgilerden hareketle Rusya, Fransa ve İngiltere'nin Yunan İsyanına destek vermesinin temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sanayi İnkılabının gerçekleştirilmeye çalışılması
B) Şark Meselesi kapsamında Osmanlı'nın Avrupa'dan uzaklaştırılmak istenmesi
C) Rusya'nın güneye inmesini engelleme düşüncesi
D) I. Dünya Savaşı'nın engellenmek istenmesi
E) Osmanlı'nın yıkılmasının önüne geçilmek istenmesi.

Osmanlı Topraklarını Paylaşma Mücadelesi - 1

13.

XVIII. yüzyılın sonlarında Rusya ve Avusturya'nın oluşturduğu "Yunan (Grek) Projesi" haritadaki kaç numaralı Osmanlı toprağını paylaşmak için oluşturulmuştur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

14. "Şark Meselesi" olgusunun adı 1815 Viyana Kongresinde konuşmuş olsa da kökeni çok eskiye dayanır. Türklerin Anadolu'da ilerlemeye başlaması ile Batılı güçler bunu tersine çevirmek amacıyla ilk dönemlerden beri mücadele etmişlerdir.

Bu bilgilere göre Şark Meselesinin kökeninin aşağıdakilerden hangisine kadar uzandığı savunulabilir?

- A) Mohaç Zaferine
B) Miryokefalon Zaferine
C) Malazgirt Zaferine
D) Sırpsındığı Zaferine
E) Millî Mücadeleye

15. Fransızların 1798'de Mısır'ı işgali karşısında çoğu Avrupalı devletlerin Osmanlı Devletini savunmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Avrupalıların Osmanlı'nın güçlenmesini istemeleri
B) Mısır'ın Müslüman-Arap coğrafyası olması
C) Osmanlı'nın Kırım'ı kaybetmesi
D) Büyük güçlerin Osmanlı'nın dağılmasını henüz istememesi
E) Avrupalı güçler arasındaki çıkar çatışmaları

H
I
Z
R
E
N
K

16. Tarih dersinde öğretmen;

"Fransız İhtilali sonucunda ortaya çıkan milliyetçilik akımı Avrupa kıtasına yayılmaya başlamıştır. Bu fikir akımına karşı Avrupalı diğer güçler birleşerek mücadele etmiştir." İfadelerini kullanmıştır. Öğrencilerden Buse;

"Öğretmenim Avrupalı güçler neden bu fikir akımına karşı çıkmışlardır?"

Buse'nin sorusuna öğretmenin vereceği doğru cevap aşağıdakilerden hangisidir?

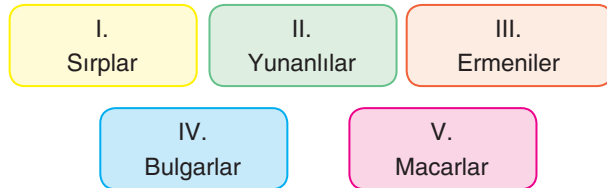
- A) Avrupalı güçlerin çok uluslu yani imparatorluk yapısına sahip olmaları nedeniyle
B) XV. ve XVI. yüzyılda Rönesans hareketinin yaşanması nedeniyle
C) XVI. yüzyılda Reform hareketinin yaşanması nedeniyle
D) Avrupa'da Sanayi İnkılabının gerçekleşmesi nedeniyle
E) Avrupalıların Osmanlı'yı korumak istemesi nedeniyle

17. 1815 Viyana Kongresi'nde Fransız İhtilali sonuçları görmezden gelinerek Avrupa'da yeni bir statü meydana gelmiştir. Böylece İngiltere, Avusturya, Rusya ve Prusya kendi çıkarları doğrultusunda Avrupa'nın siyasi haritasını ve güçler dengesini yeniden düzenlemiştir. Bu güçler hukuk tanımadan ülke sınırlarının nasıl olacağını kararlaştırmış ve aldıkları kararları baskıyla diğer devletlere de kabul ettirmiştir.

Bu bilgilere göre aşağıdaki değerlendirmelerden hangisinin doğru olduğu savunulamaz?

- A) Avrupalı güçler Fransız İhtilali sonuçlarını çıkarlarına ters bulmaktadır.
- B) Avrupa'da sınırlar milletlerin yaşam alanına göre düzenlenmemektedir.
- C) İngiltere, Prusya gibi güçler Viyana kongresi sonrası demokrasi ve özgürlük gibi fikir akımlarını savunmuşlardır.
- D) Rusya, Avrupa'da olan bitene kayıtsız kalmamaktadır.
- E) Avrupalı büyük güçler tüm Avrupa adına karar almaktadır.

18.

XIX. yüzyılda ulusçuluk akımı sonucunda isyan ederek Osmanlı'dan ayrılan ilk azınlık grubu yukarıdaki-lerden hangisidir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

19. Aşağıdakilerden hangisi Yunanlıların 1829 Edirne Antlaşması ile Osmanlı Devleti'nden ayrılması ile ilgili doğru bir bilgi değildir?

- A) Osmanlı Devleti'ndeki diğer azınlıkların da bağımsızlık amacıyla isyan etmesinin önünü açmıştır.
- B) Yunanistan'ın bağımsızlığından sonra bölgede yaşayan Türkler ile ilgili muhacir sorunu ortaya çıkmıştır.
- C) Osmanlı'nın Balkan toprakları küçülmeye başlamıştır.
- D) Sürece destek veren güçlerden biri de Rusya olmuştur.
- E) Islahat Fermanı ile Yunanlılara özerklik verilmiştir.

20. Bilgi: Mora İsyanı'nın yayılmaya başlaması üzerine Osmanlı Devleti, ayaklanmayı bastıramayacağını anlamıştır. Bunun üzerine 1824'te Mısır Valisi Kavalalı Mehmet Ali Paşa'dan yardım istenmiştir. Düzenli ordusu ve güçlü bir donanması olan Mehmet Ali Paşa, Girit ve Mora valiliklerinin de kendisine verilmesi koşuluyla isyanı bastırmayı kabul etmiştir.

Bu bilgilere bakılarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Osmanlı'nın yönetim anlayışının değiştiğine
- B) Osmanlı merkezî otoritesinin zafiyete uğradığına
- C) Osmanlı askerî gücünün yetersiz olduğuna
- D) Ulusçuluk akımının Osmanlı'da yayıldığına
- E) XIX. yüzyılda Osmanlı'nın azınlık isyanları ile uğraştığına

Osmanlı Topraklarını Paylaşma Mücadelesi - 1

21. Osmanlı Devleti'nin denge politikası izlemesinde;

- I. askerî,
- II. siyasi,
- III. sanat

alanlardan hangisinde güç kaybetmesinin etkisi olmamıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

22. XIX. yüzyıla gelindiğinde Avrupalı devletler, Şark Meselesi doğrultusunda Osmanlı politikalarını belirlemiştir. Her bir Avrupalı güç kendi çıkarları doğrultusunda farklı politikalar belirlemiştir.

Aşağıdakilerden hangisi belirlenen bu politikalardan biri olamaz?

- A) Rusya'nın Balkanlara yerleşerek sıcak denizlere inmeyi amaçlaması
B) Fransa'nın Akdeniz'deki gücünü artırmak istemesi
C) İngiltere'nin Kıbrıs ve Mısır gibi bölgelere yerleşerek sömürge yollarını güvence altına almaya çalışması
D) ABD'nin Akdeniz kıyılarını egemenlik altına almak istemesi
E) Büyük güçlerin ortaklaşa hareketiyle Balkanlardaki milliyetçilik isyanlarını desteklemeleri

23. Osmanlı Devleti XIX. yüzyıla girdiğinde aşağıdaki coğrafyalardan hangisi egemenliği altında değildi?

- A) Mora Yarımadası
B) Bulgaristan
C) Suriye
D) Bosna-Hersek
E) Macaristan

24. Mora isyanının bastırılmasında Osmanlı Devleti epeyce zorluk yaşamıştır. Bu zorluklardan bir tanesi de Mora Ayanı olan Tepedelenli Ali Paşa'dır. Tepedelenli Ali Paşa Mora'da gücünü artırıp özerk bir yapı oluşturunca dönemin padişahı II. Mahmut tarafından azledilmiştir. Bunun üzerine Tepedelenli Ali Paşa isyan etmiş ve bu isyanla uğraşan Osmanlı Devleti Mora isyanını bastırmakta zorlanmıştır.

Osmanlı'da meydana gelen yukarıdaki durum ile ilgili;

- I. merkezî otoritenin azaldığı,
- II. yerel yöneticilerin güçlerini artırdığı,
- III. İstanbul'un birden fazla sorunla uğraştığı

değerlendirmelerinden hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

25. XX. yüzyıl Osmanlı Devleti için sıkıntılı bir dönem olmuştur. Azınlık isyanları Osmanlı Devleti'ni bu dönemde zor durumda bırakmıştır.

Osmanlı Devleti bu isyanlar sonucu aşağıdaki alanlardan hangisinde herhangi bir kayıp yaşamamıştır?

- A) Egemenlik B) Askerî C) Mimari
D) Siyasal E) Sosyal

OPTİK DEĞERLENDİRME

ÖĞRENCİ NO

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9

YANITLAR

1	A	B	C	D	E
2	A	B	C	D	E
3	A	B	C	D	E
4	A	B	C	D	E
5	A	B	C	D	E
6	A	B	C	D	E
7	A	B	C	D	E
8	A	B	C	D	E
9	A	B	C	D	E
10	A	B	C	D	E
11	A	B	C	D	E
12	A	B	C	D	E
13	A	B	C	D	E
14	A	B	C	D	E
15	A	B	C	D	E
16	A	B	C	D	E
17	A	B	C	D	E
18	A	B	C	D	E
19	A	B	C	D	E
20	A	B	C	D	E
21	A	B	C	D	E
22	A	B	C	D	E
23	A	B	C	D	E
24	A	B	C	D	E
25	A	B	C	D	E
26	A	B	C	D	E
27	A	B	C	D	E
28	A	B	C	D	E
29	A	B	C	D	E
30	A	B	C	D	E

HİT KAZANIM TABLOSU

SORU	KAZANIM	DOĞRU	YANLIŞ
1	1774 Küçük Kaynarca		
2	Grek Projesi		
3	Şark Meselesi		
4	Şark Meselesi		
5	Denge Politikası		
6	1815 Viyana Kongresi		
7	Metternich Planı		
8	Metternich Planı		
9	Osmanlı'yı Paylaşma Planları		
10	Denge Politikası		
11	Rum İsyanı		
12	Fransa'nın Mısırı İşgali		
13	Grek Projesi		
14	Şark Meselesi		
15	Denge Politikası		
16	Ulusçuluk Akımı		
17	1815 Viyana Kongresi		
18	Ulusçuluk Akımı		
19	Rum İsyanı		
20	Rum İsyanı		
21	Denge Politikası		
22	Osmanlı'yı Paylaşma Çabaları		
23	Xix. Yüzyılda Osmanlı		
24	Rum İsyanı		
25	Osmanlı'da Azınlık İsyanları		

H I Z
R E N K